

ביאורים לדוחות הכספיים

ביאור 1 | כללי

1. בנק ישראל (להלן: "הבנק") הוא הבנק המרכזי של מדינת ישראל. הבנק נוסד בשנת 1954, מושבו בירושלים והוא פועל בשני סניפים נוספים בתל אביב. הבנק פועל בהתאם לחוק בנק ישראל, התש"ע-2010 (להלן: "החוק") והוא עצמאי בבחירת פעולותיו ובהפעלת סמכויותיו להשגת המטרות ולמילוי התפקידים שנקבעו לו בחוק. לבנק ועדה מוניתרית שבראשה עומד נגיד הבנק ומועצה מנהלית שבראשה עומד אחד מן החברים מקרב הציבור שנבחר לכך.

תפקידיו של הבנק על פי החוק הן: לנהל את המדיניות המוניתרית; להחזיק את יתרות מטבע החוץ של המדינה ולנהלן; לתמוך בפעילות הסדירה של שוק מטבע החוץ בישראל; לשמש בנקאי של הממשלה; להסדיר את מערכות התשלומים והסליקה במשק במטרה להבטיח את יעילותן ואת יציבותן; להנפיק מטבע; להסדיר את מערכת המזומנים במשק ולכוונה; וכן לקיים את הפיקוח וההסדרה של מערכת הבנקאות. בנוסף ובהתאם לחוק נתוני אשראי התשע"ו-2016, ינהל הבנק את מאגר נתוני האשראי בהתאם לחוק, יאסוף נתוני אשראי ממקורות המידע, יחזיק את נתוני האשראי במאגר וימסור אותם ללשכות אשראי וללקוחות.

ביאור 2 | עיקרי המדיניות החשבונאית

המדיניות החשבונאית המפורטת להלן יושמה בדוחות הכספיים בעקביות, בכל התקופות המוצגות, למעט אם נאמר אחרת.

א. בסיס הדיווח והמדידה של הדוחות הכספיים

1. עקרונות הדיווח הכספי

הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח כספי בין-לאומיים (להלן: IFRS).

2. בסיס המדידה

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים על בסיס העלות, למעט הסעיפים הבאים:

- א. נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד;
- ב. מניות הבנק בבנק להסדרי סליקה בין-לאומיים (BIS) המיועדות ונמדדות בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר;
- ג. התחייבות בגין הטבות לעובדים הנמדדת כערך הנוכחי של התוכנית להטבה מוגדרת.

ב. מטבע הפעילות, מטבע ההצגה ומטבע חוץ

מטבע הפעילות של הבנק הינו שקל חדש.

הדוחות הכספיים מוצגים בשקלים חדשים ומעוגלים למיליון הקרוב, למעט אם צוין אחרת.

1. עסקאות, נכסים והתחייבויות במטבע חוץ

עסקאות הנקובות במטבע חוץ נרשמות עם ההכרה לראשונה בהן לפי שער החליפין במועד העסקה. לאחר ההכרה לראשונה, מתורגמים נכסים והתחייבויות כספיים הנקובים במטבע חוץ בכל תאריך דיווח למטבע הפעילות לפי שער החליפין במועד זה. הפרשי שער נזקפים לרווח או הפסד. נכסים והתחייבויות לא כספיים הנקובים במטבע חוץ והמוצגים לפי עלות, מתורגמים לפי שער החליפין במועד העסקה.

2. פריטים כספיים צמודי מדד

נכסים והתחייבויות כספיים הצמודים על פי תנאיהם לשינויים במדד המחירים לצרכן בישראל (להלן: המדד), מותאמים בכל תאריך דיווח לפי המדד הרלוונטי בהתאם לתנאי ההסכם.

3. בסיס ההכרה בהכנסה

הקריטריונים המשמשים את הבנק להכרה בהכנסות ובהוצאות בדוחות הכספיים הם כדלקמן:

- נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות הנמדדים בעלות מופחתת - הכנסות הריבית מוכרות בהתאם לשיטת הריבית האפקטיבית.
- נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד – ההכנסה מוכרת תחילה בהתאם לשיטת הריבית האפקטיבית, ושאר הסכום מוכר כהתאמה לשווי ההוגן של הנכס הפיננסי.
- נכסים והתחייבויות הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר – כולל השקעה במכשירים הוניים, כאשר השינויים בשווי ההוגן במהלך התקופה נזקפים לרווח כולל אחר, היות ומדובר בהשקעות עם כוונת החזקה לטווח הארוך ובוצע ייעוד לראשונה למדידה זו בהתאם ל-IFRS 9.

- הכנסות והוצאות מעמלות והכנסות אחרות משירותים מוכרים ברווח או הפסד בתקופה שבה השירותים ניתנו.

הנתונים על שערי החליפין של השקל מול מספר מטבעות עיקריים מוצגים להלן:

שיעור השינוי		ליום 31 בדצמבר			
2021	2022	2020	2021	2022	
אחוזים		שקלים חדשים			
(3.3)	13.2	3.215	3.110	3.519	דולר ארצות הברית
(10.8)	6.6	3.944	3.520	3.753	אירו
(4.3)	0.8	4.392	4.203	4.238	לירה שטרלינג
(5.0)	5.4	4.641	4.409	4.649	זכויות משיכה מיוחדות (SDR) ¹

¹שער ה-SDR מפורסם על ידי קרן המטבע הבין-לאומית ונקבע לפי סל משוקלל של חמישה מטבעות – דולר ארצות הברית, אירו, ין יפני, לירה שטרלינג ויואן סיני.

ג. הצמדה

נכסים והתחייבויות במטבע מקומי הצמודים למדד מוצגים לפי תנאי ההצמדה שנקבעו לגבי כל יתרה. נתונים על מדד המחירים לצרכן בישראל (על בסיס ממוצע 2016) מוצגים להלן:

שיעור השינוי		שנה			
2021	2022	2020	2021	2022	
אחוזים		נקודות			
2.4	5.3	101.2	103.6	109.1	לחודש נובמבר
2.8	5.3	101.1	103.9	109.4	לחודש דצמבר

ד. שיעורי ריבית

חלק מהריביות הנגבות או המשולמות על ידי בנק ישראל, מבוססות על ריבית בנק ישראל או על הריבית הבסיסית (prime).
הנתונים על שיעורי הריביות בארץ מוצגים להלן:

ליום 31 בדצמבר			
2020	2021	2022	
אחוזים			
0.10	0.10	3.25	ריבית בנק ישראל
1.60	1.60	4.75	ריבית בסיסית (Prime)

ה. מזומנים ושווי מזומנים

מזומנים כולל מזומן הניתן למימוש מידי ופיקדונות לפי דרישה.
שווי מזומנים נחשב להשקעות שנזילותן גבוהה וכולל פיקדונות בתאגידים בנקאים לזמן קצר, אשר לא מוגבלים בשעבוד ושתקופתם המקורית לא עולה על שלושה חודשים ממועד ההשקעה או שעולה על שלושה חודשים אך הם ניתנים למשיכה מיידית ללא קנס ומהווים חלק מניהול המזומנים של הבנק.

ו. פיקדונות לזמן קצר

פיקדונות לזמן קצר בתאגידים בנקאים הם פיקדונות שתקופתם המקורית עולה על שלושה חודשים ממועד ההשקעה ושלא עונים להגדרה של שווי מזומנים. הפיקדונות מוצגים בהתאם לתנאי הפקדתם.

ז. רכוש קבוע

פריטי הרכוש הקבוע מוצגים לפי העלות, בתוספת עלויות רכישה ישירות, בניכוי פחת שנצבר, בניכוי הפסדים מירידת ערך שנצברו ואינם כוללים הוצאות תחזוקה שוטפת. שיפורים ושדרוגים נזקפים לעלות הנכסים ומופחתים לאורך כל תקופת חייהם השימושיים ואילו הוצאות תחזוקה ותיקונים נזקפות לדוח רווח והפסד עם התהוותן. הפחת מחושב לפי שיטת הקו הישר לאורך תקופת החיים השימושיים בנכס, כדלקמן:

- מקרקעין (למעט רכיב הקרקע) – 1.5%-2%;
- ציוד וריהוט – 10%;
- כלי רכב – 15%;
- מחשבים – 25%;

אורך החיים השימושיים, שיטת הפחת וערך השייר של כל נכס נבחנים בכל סוף שנה והשינויים מטופלים כשינוי אומדן חשבונאי באופן של מכאן-ולהבא. הפחתת נכסים מופסקת כמוקדם מבין המועד שבו הנכס מסווג כמוחזק למכירה לבין המועד שבו הנכס נגרע.

ח. נכסים בלתי מוחשיים

נכסים בלתי מוחשיים הנרכשים בנפרד, נמדדים עם ההכרה לראשונה לפי העלות בתוספת עלויות רכישה ישירות. עלויות בגין נכסים בלתי מוחשיים אשר פותחו באופן פנימי, למעט עלויות פיתוח מהוונות, נזקפות לרווח או הפסד עם התהוותן.

נכסים בלתי מוחשיים עם אורך חיים שימושיים מוגדר, מופחתים על פני אורך החיים השימושיים שלהם על בסיס שיטת הקו הישר ונבחנת לגביהם ירידת ערך היה ויש לגבם סימנים המצביעים על ירידת ערך. תקופת ההפחתה ושיטת ההפחתה של נכס בלתי מוחשי נבחנות בכל סוף שנה. אורך החיים השימושיים של נכסים בלתי מוחשיים מוערך ב-4 שנים ושיעור ההפחתה לפיכך הוא 25% לשנה.

ט. שטרי כסף ומעות במחזור

שטרי כסף ומעות במחזור שהנפיק הבנק מבטאים את התחייבותו כלפי המחזיקים בהם. ההתחייבות מוצגת בדוח על המצב הכספי של הבנק לפי הערך הנקוב. הוצאות על הדפסת שטרי כסף והטבעת מעות מוצגות בדוח רווח או הפסד.

י. מכשירים פיננסיים

1. נכסים פיננסיים

נכסים פיננסיים נמדדים במועד ההכרה לראשונה בשוויים ההוגן ובתוספת עלויות עסקה שניתן לייחס במישרין לרכישה של הנכס הפיננסי, למעט במקרה של נכס פיננסי אשר נמדד בשווי הוגן דרך רווח או הפסד, שעלויות עסקה לגביו נזקפות לרווח או הפסד. הבנק מסווג ומודד את מכשירי החוב בדוחותיו הכספיים על בסיס הקריטריונים להלן:

- (א) המודל העסקי של הבנק לניהול הנכסים הפיננסיים, וכן;
(ב) מאפייני תזרים המזומנים החוזי של הנכס הפיננסי.

א. הבנק מודד מכשירי חוב בעלות מופחתת, כאשר:

המודל העסקי של הבנק הינו החזקת נכסים פיננסיים על מנת לגבות תזרימי מזומנים חוזיים; וכן כאשר התנאים החוזיים של הנכסים הפיננסיים מספקים זכאות במועדים מוגדרים לתזרימי מזומנים שהם רק תשלומי קרן וריבית בגין סכום הקרן שטרם נפרעה.

לאחר ההכרה לראשונה נמדדים המכשירים בקבוצה זו על פי תנאיהם, לפי עלות המופחתת תוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית ובניכוי הפרשה לירידת ערך. במועד ההכרה לראשונה ניתן ליעד באופן בלתי חוזר מכשיר חוב כנמדד בשווי הוגן דרך רווח או הפסד, אם ייעוד שכזה מבטל או מקטין משמעותית חוסר עקביות במדידה או בהכרה. לדוגמה, במקרה שבו ההתחייבות הפיננסית המתייחסת נמדדת אף היא בשווי הוגן דרך רווח או הפסד.

ב. הבנק מודד מכשירי חוב בשווי הוגן דרך רווח או הפסד, כאשר:

נכס פיננסי שמהווה מכשיר חוב לא עומד בקריטריונים למדידתו בעלות מופחתת או בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר. לאחר ההכרה לראשונה, נמדד הנכס הפיננסי בשווי הוגן כאשר רווחים או הפסדים כתוצאה מהתאמות שווי הוגן נזקפים לרווח או הפסד.

ג. השקעות במכשירים הוניים ונכסים פיננסיים נגזרים:

השקעות במכשירים הוניים ונכסים פיננסיים נגזרים נמדדות ככלל בשווי הוגן דרך רווח או הפסד.

בנוגע להשקעה ב-BIS ביצע הבנק במועד ההכרה לראשונה בחירה באופן בלתי חוזר להציג ברווח כולל אחר שינויים עוקבים בשווי ההוגן, אשר אילולא כן היו נמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד. שינויים אלה לא ייזקפו בעתיד לרווח או הפסד גם לא בעת גריעת ההשקעה.

הכנסות מדיבינדנד מהשקעות במכשירים הוניים מוכרות בדוח רווח או הפסד במועד הקובע לזכאות לדיבינדנד.

2. ירידת ערך נכסים פיננסיים

הבנק בוחן בכל מועד דיווח את ההפרשה להפסד בגין מכשירי חוב פיננסיים אשר לא נמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד.

הבנק מבחין בין שני מצבים של הכרה בהפרשה להפסד:

א. מכשירי חוב אשר לא חלה הידרדרות משמעותית באיכות האשראי שלהם מאז מועד ההכרה לראשונה או מקרים בהם סיכון האשראי הוא נמוך – ההפרשה להפסד שתוכר בגין מכשיר חוב זה תיקח בחשבון הפסדי אשראי חזויים בתקופה של 12 חודשים לאחר מועד הדיווח, או;

ב. ההפרשה להפסד שתוכר בגין מכשירי חוב אשר חלה הידרדרות משמעותית באיכות האשראי שלהם מאז מועד ההכרה לראשונה בהם ואשר סיכון האשראי בגינם אינו נמוך, תביא בחשבון את הפסדי האשראי החזויים לכל אורך יתרת תקופת חיי המכשיר.

ירידת הערך בגין מכשירי חוב הנמדדים לפי עלות מופחתת תיזקף לרווח או הפסד כנגד הפרשה ואילו ירידת הערך בגין מכשירי חוב הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר, תיזקף לרווח או הפסד כנגד רווח כולל אחר ולא תקטין בדוח על המצב הכספי את הערך בספרים של הנכס הפיננסי.

הבנק מיישם את ההקלה שנקבעה ב-IFRS 9 שלפיה הוא מניח שסיכון האשראי של מכשיר חוב לא עלה באופן משמעותי ממועד ההכרה לראשונה אם נקבע במועד הדיווח כי המכשיר נושא סיכון אשראי נמוך, לדוגמה, כאשר המכשיר נושא דירוג חיצוני של "דירוג השקעה".

3. גרעת נכסים פיננסיים

הבנק גורע נכס פיננסי אך ורק כאשר פקעו הזכויות החוזיות לתזרימי המזומנים מהנכס הפיננסי.

4. התחייבויות פיננסיות

א. התחייבויות פיננסיות הנמדדות בעלות מופחתת:

במועד ההכרה לראשונה מודד הבנק את ההתחייבויות הפיננסיות בשווי הוגן, בניכוי עלויות עסקה שניתן לייחס במישרין להנפקה של ההתחייבות הפיננסית.

לאחר ההכרה לראשונה מודד הבנק את כל ההתחייבויות הפיננסיות לפי העלות המופחתת, תוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית, פרט ל:

(א) התחייבויות פיננסיות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד, כגון נגזרים;

(ב) מחויבויות למתן הלוואות בשיעור ריבית הנמוך משיעור ריבית השוק.

ב. התחייבויות פיננסיות הנמדדות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד:

התחייבויות פיננסיות הנמדדות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד כוללות נגזרים.

במועד ההכרה לראשונה מודד הבנק את כל ההתחייבויות הפיננסיות האלה בשווי הוגן, כאשר עלויות עסקה נזקפות לרווח או הפסד.

לאחר ההכרה לראשונה נזקפים שינויים בשווי ההוגן לרווח או הפסד.

5. גרעת התחייבויות פיננסיות

הבנק גורע התחייבות פיננסית אך ורק כאשר היא מסולקת - דהיינו, כאשר המחויבות שהוגדרה בחוזה נפרעת, מבוטלת או פוקעת.

התחייבות פיננסית מסולקת כאשר החייב פורע את ההתחייבות על ידי תשלום במזומן, בנכסים פיננסיים אחרים, בסחורות, בשירותים, או שהוא משוחרר משפטית מההתחייבות.

במקרה של שינוי תנאים בגין התחייבות פיננסית קיימת, בוחן הבנק האם תנאי ההתחייבות שונים מהותית מהתנאים הקיימים ואם ההתחייבות לוקחת בחשבון שיקולים איכותיים וכמותיים.

כאשר נעשה שינוי מהותי בתנאי התחייבות פיננסית קיימת או החלפה של התחייבות זו בהתחייבות אחרת עם תנאים בין הבנק לבין אותו מלווה השונים באופן מהותי, מטופלת העסקה כגריעה של ההתחייבות המקורית והכרה בהתחייבות חדשה. הפרש בין היתרות של שתי ההתחייבויות האמורות בדוחות הכספיים נזקף לרווח או הפסד.

במקרה שבו נעשה בין הבנק לבין אותו מלווה שינוי שאינו מהותי בתנאי התחייבות קיימת או החלפה של התחייבות בהתחייבות אחרת עם תנאים שלא שונים באופן מהותי, מעדכן הבנק את סכום ההתחייבות, קרי, היוון של תזרימי המזומנים החדשים בשיעור הריבית האפקטיבית המקורית, כאשר ההפרש נזקף לרווח או הפסד.

6. קיזוז מכשירים פיננסיים

נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות מקוזזים והסכום נטו מוצג בדוח על המצב הכספי, ואם קיימת זכות בהווה הניתנת לאכיפה משפטית לקזז את הסכומים שהוכרו וקיימת גם כוונה לסלק את הנכס ואת ההתחייבות על בסיס נטו או לממש את הנכס ולסלק את ההתחייבות במקביל. הזכות לקזז חייבת להיות ניתנת לאכיפה משפטית, לא רק במהלך העסקים הרגיל של הצדדים לחוזה, אלא גם במקרה של פשיטת רגל או חדלות פירעון של מי מהצדדים. על מנת שהזכות לקזז תהיה קיימת באופן מיידי, אסור שהיא תהיה תלויה באירוע עתידי, שיהיו פרקי זמן שבהם היא לא תחול או שיהיו אירועים שיגרמו לפגיעתה.

יא. מדידת שווי הוגן

שווי הוגן הוא המחיר שהיה מתקבל במכירת נכס או המחיר שהיה משולם להעברת התחייבות בעסקה רגילה בין משתתפים בשוק במועד המדידה.

מדידת שווי הוגן מבוססת על ההנחה כי העסקה מתרחשת בשוק העיקרי של הנכס או של ההתחייבות ובהיעדר שוק עיקרי, בשוק הכדאי (advantageous) ביותר.

השווי ההוגן של נכס או של התחייבות נמדד תוך שימוש בהנחות שבהן ישתמשו משתתפים בשוק בעת תמחור הנכס או ההתחייבות, בהנחה שמשתתפים בשוק פועלים לטובת התועלות הכלכליות שלהם.

מדידת שווי הוגן לנכס לא-פיננסי מביאה בחשבון את היכולת של משתתף בשוק להפיק הטבות כלכליות באמצעות הנכס בשימוש המיטבי שלו או על ידי מכירתו למשתתף אחר בשוק שישתמש בנכס בשימוש המיטבי שלו.

הבנק משתמש בטכניקות הערכה שמתאימות לנסיבות ושיש עבורן די נתונים שניתנים להשגה כדי למדוד שווי הוגן, תוך מיקסום השימוש בנתונים רלוונטיים שניתנים לצפייה ומזעור השימוש בנתונים שאינם ניתנים לצפייה.

כל הנכסים וההתחייבויות הנמדדים בהתבסס על רמת הנתונים הנמוכה ביותר בשווי הוגן או שניתן גילוי לשווי ההוגן שלהם, מחולקים לקטגוריות בתוך מדרג השווי ההוגן המשמעותי למדידת השווי ההוגן בכללותו:

רמה 1: מחירים מצוטטים (ללא התאמות) בשוק פעיל של נכסים והתחייבויות זהים;

רמה 2: נתונים שאינם מחירים מצוטטים שנכללו ברמה 1, אשר ניתנים לצפייה במישרין או בעקיפין;

רמה 3: נתונים שלא מבוססים על מידע שוק ניתן לצפייה (טכניקות הערכה ללא שימוש בנתוני שוק ניתנים לצפייה).

י.ב. התחייבויות בשל הטבות לעובדים

בבנק קיימים מספר סוגי הטבות לעובדים:

1. הטבות עובדים לזמן קצר

הטבות לעובדים לזמן קצר הינן הטבות אשר חזויות להיות מסולקות במלואן לפני 12 חודשים לאחר תום תקופת הדיווח השנתית שבה העובדים מספקים את השירותים המתייחסים. הטבות אלה כוללות משכורות, דמי הבראה והפקדות מעסיק לביטוח לאומי ומוכרות כהוצאה עם מתן השירותים. התחייבות בגין מענקי שכר מוכרת כאשר לבנק קיימת מחויבות משפטית או משתמעת לשלם את הסכומים האמורים בגין שירות שניתן על ידי העובדים בעבר וניתן לאמוד את הסכומים באופן מהימן.

2. הטבות לאחר סיום העסקה

התכניות ממומנות בדרך כלל על ידי הפקדות לחברות ביטוח והן מסווגות כתוכניות להפקדה מוגדרת וכן כתכניות להטבה מוגדרת.

לבנק יש בהתאם לסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין תכניות להפקדה מוגדרת שעל פיהן משלם הבנק תשלומים באופן קבוע מבלי שתהיה לו מחויבות משפטית או משתמעת לשלם תשלומים נוספים, גם אם לא הצטברו בקרן סכומים מספיקים כדי לשלם את כל ההטבות לעובדים המתייחסות לשירות שניתן על ידי העובדים בתקופה השוטפת ובתקופות קודמות.

הפקדות לתוכנית להפקדה מוגדרת בגין פיצויים או בגין תגמולים, מוכרות במקביל לקבלת שירותי העבודה מהעובד כהוצאה בעת ההפקדה לתוכנית.

בנוסף יש לבנק תוכנית להטבה מוגדרת בגין תשלומי פנסיה, פיצויי פיטורין והטבות אחרות לעובדים המבוטחים בפנסיה תקציבית וכן פדיון ימי מחלה. ההתחייבות בשל סיום העסקה נמדדת לפי שיטת שווי אקטוארי של יחידת הזכאות החזויה. החישוב האקטוארי מביא בחשבון עליות שכר עתידיות ושיעור עזיבת עובדים וזאת על בסיס הערכה של עיתוי התשלום. הסכומים מוצגים על בסיס היוון של תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים לפי שיעורי הריבית בהתאם לתשואה במועד הדיווח של איגרות חוב ממשלתיות אשר מועד פירעונן דומה לתקופת ההתחייבות המתייחסת לפיצויי הפרישה.

ההתחייבות נטו של הבנק בגין הטבות לאחר סיום העסקה המחושבת על בסיס הערכה אקטוארית, הינה בגין סכום ההטבה העתידית המגיעה לעובדים בגין שירותים שהוענקו על ידם בתקופה השוטפת ובתקופות קודמות, תוך התחשבות בשיעור עליית שכר צפויה. סכום הטבות אלה מהווה לערכו הנוכחי. שיעור ההיוון נקבע בהתאם לתשואה במועד הדיווח על איגרות חוב ממשלתיות אשר מועד פירעונן דומה לתקופת המחויבות של הבנק.

מדידות מחדש של ההתחייבות נטו נזקפות לרווח כולל אחר בתקופה בה הן התהוו.

3. הטבות עובדים אחרות לטווח ארוך

עובדי הבנק זכאים להטבות בגין ניצול ימי חופשה ומחלה וחלקם גם למענקי יובל ולמענקי הסתגלות. הטבות אלה מטופלות כהטבות אחרות לטווח ארוך, מאחר שהבנק צופה כי הטבות אלה ינוצלו ומחויבות הבנק בגינן תסולק במהלך תקופת העסקה ולאחר שנה מתום תקופת הדיווח השנתית בה סיפקו העובדים את השירות המתייחס.

ההתחייבות בגין הטבות אחרות לזמן ארוך נמדדת לפי שיטת שווי אקטוארי של יחידת הזכאות החזויה, בדומה להטבות לאחר סיום העסקה.

מדידות מחדש של ההתחייבות נטו נזקפות לרווח או הפסד בתקופה שבה הן התהוו.

יג. שינוי במדיניות חשבונאית - כולל יישום לראשונה של תקני דיווח כספי חדשים ותיקונים לתקני חשבונאות קיימים

פרויקט השיפורים בתקינה הבין-לאומית לשנים 2018-2020.

בחודש מאי 2020 פרסם ה-IASB תיקונים מסוימים במסגרת פרויקט השיפורים מחזור 2018-2020, כאשר התיקון העיקרי מתייחס ל-IFRS 9.

התיקון ל-IFRS 9 מבהיר אילו עמלות על החברה לכלול כאשר היא מבצעת את מבחן "10 האחוזים" בהתאם לסעיף 3.3.6 ב-IFRS 9, לצורך בחינה האם תנאים של מכשיר חוב שתוקן או הוחלף שונים באופן מהותי ממכשיר החוב המקורי.

בהתאם לתיקון, בקביעת עמלות ששולמו בניכוי עמלות שהתקבלו, לווה כולל בתזרימי המזומנים רק עמלות ששולמו או התקבלו בין הלווה לבין המלווה, לרבות עמלות ששולמו או התקבלו על ידי הלווה או המלווה לטובת אחר.

התיקון מיושם לתקופות דיווח שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2022. התיקון מיושם לגבי התחייבויות פיננסיות שתוקנו או שהוחלפו החל מהשנה בה התיקון לתקן מיושם לראשונה קרי החל מיום 1 בינואר 2022.

יד. גילוי לתקני IFRS חדשים בתקופה שלפני יישומם

(1) תיקון ל-IAS 8: מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות

ה-IASB פרסם בחודש פברואר 2021 תיקון לתקן חשבונאות בין-לאומי 8: מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות (להלן: התיקון). מטרת התיקון הינה להציג הגדרה חדשה של המונח "אומדנים חשבונאיים".

אומדנים חשבונאיים מוגדרים כ"סכומים כספיים בדוחות הכספיים הכפופים לאי-ודאות במדידה". התיקון מבהיר מהם שינויים באומדנים חשבונאיים וכיצד הם נבדלים משינויים במדיניות החשבונאית ומתיקוני טעויות.

התיקון ייושם באופן צופה פני עתיד לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2023 והוא חל על שינויים במדיניות חשבונאית ובאומדנים חשבונאיים המתרחשים בתחילת אותה תקופה או אחריה. יישום מוקדם אפשרי. הבנק בוחן את השלכות התיקון על הדוחות הכספיים.

(2) תיקון ל-IAS 1: גילוי למדיניות החשבונאית

בחודש פברואר 2021, פרסם ה-IASB תיקון לתקן חשבונאות בין-לאומי 1: הצגת דוחות כספיים (להלן – התיקון). בהתאם לתיקון יידרשו חברות לספק גילוי למדיניות החשבונאית המהותית שלהן חלף הדרישה הנוכחית לספק גילוי למדיניות החשבונאית המשמעותית שלהן. אחת מהסיבות העיקריות לתיקון זה נובעת מכך שלמונח "משמעותי" לא קיימת הגדרה ב-IFRS, בעוד שלמונח "מהותי" קיימת הגדרה בתקנים שונים ובפרט ב-IAS 1.

התיקון ייושם לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2023 או לאחריו. יישום מוקדם אפשרי.
 הבנק בוחן את השלכות התיקון על הדוחות הכספיים.

טו. מסים

על פי חוק בנק ישראל התש"ע-2010 לעניין תשלום מסים, ארנונות, אגרות ותשלומי חובה אחרים, דין הבנק כדין המדינה. אשר למיסוי השקעותיו של הבנק בעולם – הבנק פטור ממס בגין ניירות ערך זרים על מרבית השקעותיו. הוצאות המס שבגין מחויב הבנק בגין השקעותיו בעולם, מוצגות בדוח רווח או הפסד בסעיף "הוצאות שונות, נטו".

טז. עיקרי השיקולים, האומדנים וההנחות בערכת הדוחות הכספיים

בתהליך יישום עיקרי המדיניות החשבונאית בדוחות הכספיים, הפעיל הבנק שיקול דעת ושקל את השיקולים לגבי הנושאים הבאים, שלהם השפעה על הסכומים שהוכרו בדוחות הכספיים:

1. הערכת המודל העסקי

הבנק מבצע הערכה של מטרת המודל העסקי לפיו מוחזקים נכסים פיננסיים ברמת תיק, שכן הדבר משקף בצורה הטובה ביותר את אופן ניהול הנכסים ואת אופן מסירת המידע להנהלה. המידע שנלקח בחשבון כולל:

- מטרת החזקת התיק למסחר, לגביית תזרימי מזומנים חוזיים, וכו';
- תדירות, ערך ותזמון מכירות (הן בעבר והן בעתיד);
- כיצד ביצועי המודל העסקי והנכסים הפיננסיים מוערכים ומדווחים לאנשי מפתח בהנהלת הבנק;
- הסיכונים המשפיעים על ביצועי המודל העסקי ועל האופן שבו מנוהלים סיכונים אלה;
- כיצד מתוגמלים מנהלי ההשקעות, לדוגמה, האם הפיצוי מבוסס על השווי ההוגן של הנכסים המנוהלים או על תזרימי המזומנים החוזיים שנגבו;
- האם גביית תזרימי מזומנים חוזיים (לדוגמה, הכנסות ריבית שהתקבלו) מייצגת חלק משמעותי מתשואות התיקים.

2. חישוב הפרשה להפסדי אשראי חוזיים

הבנק מעריך את הפרשה להפסדי אשראי חוזיים (ECL) של כל המכשירים הנמדדים בעלות מופחתת או של מכשירי חוב הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר.

ה-ECL מחושב על פי הנוסחה הבאה: $ECL = PD * LGD * EAD$.

א. Probability of default – PD

ההסתברות לחדלות פירעון (%) - היא אומדן של ההסתברות לחדלות פירעון לאופק זמן נתון. אומדני PD הינם אומדנים לתאריך מסוים, המחושבים על סמך מודלים של דירוג סטטיסטי ומוערכים באמצעות כלי דירוג המותאמים לקטגוריות השונות של צדדים נגדיים ושל חשיפות. החישוב של PD עבור צדדים נגדיים זרים באופק של עד שנה מבוסס על מטריצות מעבר שפותחו על ידי "בלומברג" עבור גופים תאגידיים (DRSK) וריבוניים (SRSK), תוך שימוש בנתונים פיננסיים, מקרו-כלכליים ונתונים לגבי ביצועי אשראי.

- ב. Loss given default - LGD
ההפסד הצפוי בהינתן חדלות פירעון (%) - הוא אומדן ההפסד שייגרם בקרות אירוע של חדלות פירעון. סכום זה מבוסס על ההפרש שבין תזרימי המזומנים שאמורים להתקבל בהתאם לחוזה לבין תזרימי המזומנים שהמלווה מצפה לקבל בפועל, בהתחשב גם בתזרימי המזומנים שעשויים להתקבל ממימוש ביטחונות. שיעור זה מבוסס על נתוני שיעור ההתאוששות מחדלות פירעון, ה- RR (Recovery rate).
- ג. Exposure at default – EAD
היקף החשיפה בעת חדלות פירעון. ה-EAD של נכס פיננסי מחושב כערך בספרים ברוטו (כולל ריבית שנצברה).
3. **הטבות לעובדים**
בסיס לחישוב אקטוארי – ראו ביאור 9א'.
4. **שווי הוגן**
טכניקות הערכה המיושמות למדידת שווי הוגן – ראו ביאור 12.

ביאור 3 | יתרות מטבע חוץ

בנק ישראל מופקד בהתאם לחוק על החזקת יתרות מטבע החוץ של המדינה ועל ניהולן ואחראי לתמוך בפעילות הסדירה של שוק מטבע החוץ בישראל.

יתרות מטבע החוץ הן נכסים והתחייבויות במטבע חוץ המוחזקים על ידי בנק ישראל מחוץ לישראל לשם מילוי תפקידיו.

יתרות מטבע החוץ מושקעות במכשירים פיננסיים שונים, שרובם מנוהלים פנימית על ידי הבנק וחלקם מנוהלים על ידי מנהלים חיצוניים, במסגרת מדיניות ההשקעה שמתווה הוועדה המוניתרית. להלן הרכב יתרות מטבע חוץ לפי סוג ההשקעה:

ליום 31 בדצמבר			
2021	2022		
מיליוני שקלים חדשים			
170,870	65,371	.א.3	מזומנים ושווי מזומנים
			ניירות ערך (א)
(276,128)*	334,230		איגרות חוב ממשלתיות
(50,147)*	51,464		איגרות חוב בערבות ממשלתית מלאה, רב-לאומיות ומהמגזר הציבורי
38,324	73,908		איגרות חוב תאגידיות
9,266	9,244		ניירות ערך מגובי משכנתאות
115,475	145,030		מניות
489,340	613,876		סך ניירות הערך
			נכסים אחרים (ב)
3,240	-	.1.ב.3	פיקדונות לזמן קצר
539	3,268	.2.ב.3	נכסים שונים
3,779	3,268		סך הנכסים האחרים
14,534	15,752	.ג.3	קרן המטבע הבין-לאומית (ב)
			התחייבויות אחרות (ב)
(16,754)	(11,640)		ניירות ערך שנרכשו במסגרת הסכמי רכש חוזר (Repo)
(1,681)	(183)	.2.ב.3	התחייבויות שונות
(18,435)	(11,823)		סך ההתחייבות האחרות
		.ד.3	מכשירים פיננסיים נגזרים (א)
2,665	757		נכסים
(345)	(3,747)		התחייבויות
2,320	(2,990)		סך המכשירים הפיננסיים הנגזרים
662,408	683,454		סך כל יתרות מטבע חוץ

(* סווג מחדש)

קטגוריות המדידה לכל מכשיר פיננסי:

א. נכסים פיננסיים / התחייבויות פיננסיות הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד.

ב. נכסים פיננסיים / התחייבויות פיננסיות הנמדדים בעלות מופחתת.

להלן התפלגות יתרות מטבע חוץ לפי סוגי המטבעות בכל סוף שנה כדלהלן:

ליום 31 בדצמבר		
2021	2022	
באחוזים		
64.9	61.1	דולר ארצות הברית
28.6	19.9	אירו
6.5	19.0	אחרים
100	100	סך הכול

ביאור 3.א. | מזומנים ושווי מזומנים

להלן הרכב יתרת המזומנים ושווי המזומנים של הבנק:

ליום 31 בדצמבר		
2021	2022	
מיליוני שקלים חדשים		
170,635	59,685	מזומנים בבנקים מרכזיים
-	4,511	פיקדונות בבנקים מרכזיים ¹
235	1,175	מזומנים ושווי מזומנים אחרים
170,870	65,371	סך כל המזומנים ושווי המזומנים

¹פיקדונות אשר מועד פירעונם לא עולה על שלושה חודשים ממועד ההשקעה.

שיעורי הריבית השנתיים על המזומנים בבנקים מרכזיים נעים בין (-0.4%) לבין 4.3% [שיעורי הריבית בשנת 2021 נעו בין (-1.3%) לבין 0.35%].
שיעור הריבית הממוצעת ליום 31 בדצמבר 2022 בפיקדונות בבנקים מרכזיים עד שלושה חודשים עמד על 3.11%.

ביאור 3.ב. | נכסים אחרים בחו"ל והתחייבות אחרות לחו"ל

1. סעיף זה כולל פיקדונות לזמן קצר בבנקים מרכזיים שתקופתם המקורית עולה על שלושה חודשים ממועד ההשקעה ושאינם עונים להגדרה של שווי מזומנים. הפיקדונות מוצגים בעלותם המופחתת בהתאם לתנאי הפקדתם. שיעורי הריבית השנתיים בפיקדונות אלה בשנת 2021 נעו בין (-0.62%) לבין 0.58%.
2. סעיף זה כולל בעיקר את הביטחונות הנדרשים להעמדה על ידי הבנק או לטובת הבנק מול גופים פיננסיים שונים, בהתאם לחשיפה של הבנק למכשירים פיננסיים נגזרים (כאשר הביטחונות הם לטובת הבנק הם יוצגו במסגרת ההתחייבויות) וכן מזומן מיועד המשמש כבטוחה לפעילות בחוזים עתידיים ונגזרים. המזומן המיועד מוצג בהתאם לתנאי הפקדתו.

ביאור 3.ג. | קרן המטבע הבין-לאומית

בהתאם לחוק בנק ישראל, התש"ע-2010, סעיף 82: ייצוג לפני מוסדות כספיים בין-לאומיים – בנק ישראל ייצג את המדינה בקרן המטבע הבין-לאומית – ה-IMF (להלן: "קרן המטבע").
 קרן המטבע יצרה נכס רזרבה בין-לאומי בשם זכויות משיכה מיוחדות (Special Drawing Rights - SDR).

כל הפעילות, הנכסים וההתחייבויות מול קרן המטבע נקובות ב-SDR.
 ערכו של ה-SDR מפורסם על ידי קרן המטבע ומחושב על בסיס סל מטבעות משוקלל הכולל את המטבעות הבאים: דולר ארצות הברית; אירו; ין יפני; לירה שטרלינג; יואן סיני.
 קרן המטבע היא נושה מועדף.

קרן המטבע לא מימשה מעולם הפסד על הלוואות במסגרת הסכמי הלוואות שלה. מכיוון שכל התביעות הן נגד קרן המטבע, אין לישראל חשיפת אשראי לצד שלישי בגין הלוואות אלה.

להלן ריכוז הנכסים וההתחייבויות מול קרן המטבע:

ליום 31 בדצמבר		ליום 31 בדצמבר		
2021	2022	2021	2022	
מיליוני SDR		מיליוני שקלים חדשים		
1,921	1,921	8,469	8,929	המכסה בקרן המטבע הבין-לאומית
8	3	35	15	הלוואות NAB
2,775	2,804	12,232	13,036	זכויות משיכה מיוחדות (SDRs)
4,704	4,728	20,736	21,980	סך כל הנכסים בקרן המטבע הבין-לאומית
(204)	(152)	(897)	(705)	פיקדונות
(1,203)	(1,203)	(5,306)	(5,594)	שטרות המופקדים בבנק ישראל
(1,407)	(1,355)	(6,203)	(6,299)	סך כל ההתחייבויות לקרן המטבע הבין-לאומית במטבע מקומי
-	15	1	71	ריבית לקבל בגין יתרת קרן המטבע
3,297	3,388	14,534	15,752	היתרה בקרן המטבע הבין-לאומית
(2,725)	(2,725)	(12,012)	(12,665)	זכויות משיכה מיוחדות שהוקצו
-	(12)	(1)	(57)	ריבית לשלם בגין זכויות משיכה מיוחדות שהוקצו
572	651	2,521	3,030	סך כל היתרה בקרן המטבע הבין-לאומית¹

¹היתרות נושאות ריבית בהתאם לתנאי קרן המטבע. שיעור הריבית ב-31 בדצמבר 2022 הוא 2.92% (שיעור הריבית ביום 31 בדצמבר 2021 הוא 0.077%).

נכסים והתחייבויות הקשורים לקרן המטבע

א. המכסה בקרן המטבע הבין-לאומית

לכל מדינה החברה בקרן המטבע הבין-לאומית יש מכסה (Quota) להשתתפות בהון הקרן הנקובה במטבע SDR. המכסה בקרן המטבע קובעת את כמות המשאבים הכספיים המרבית שהמדינה החברה בקרן המטבע מחויבת לספק לה. מדינה משלמת 25% מהמכסה שלה במטבעות חוץ מקובלים או ב-SDR ואת 75% הנותרים במטבע שלה. חלק מהמכסה המשולם במזומן ניתן למשיכה על ידי המדינה וחלקה האחר מופקד בבנק המרכזי של המדינה בפיקדונות ובשטרות צמודים ל-SDR (ראו סעיפים ד', ה'). המכסה מגדירה את כוח ההצבעה של מדינה חברה בקרן בהחלטות של קרן המטבע. נכון ליום 31 בדצמבר 2022 יש לישראל 20,668 קולות המייצגים 0.41% מסך ההצבעות (ללא שינוי מיום 31 בדצמבר 2021). ישראל חברה בקרן המטבע מאז 12 ביולי 1954.

ב. הלוואות NAB

מדינת ישראל משולבת החל מספטמבר 2010 בהסדר של קרן המטבע בשם NAB – (New Arrangements to Borrow). לפי הסדר זה מדינות ובהן ישראל מעמידות לקרן המטבע קו אשראי ובמסגרתו ניתנות הלוואות שמועד פירעונן הוא כעבור עשר שנים. בהתאם להסדר זה יש אפשרות שההלוואות יוחזרו למדינות לפי בקשתן במקרה שהן תזדקקנה לכספים אלה במועד מוקדם יותר. ביום 1 בינואר 2021 נכנס לתוקף הסדר NAB מחודש לפיו הוכפלה בהסכמתן מסגרת קו האשראי של המדינות המשתתפות בתוכנית זו. תקרת קו האשראי שבנק ישראל מעמיד לשימושה של קרן המטבע ליום 31 בדצמבר 2022 עומדת על 680 מיליון SDR – שהם 3,161 מיליון שקלים חדשים (תקרת קו האשראי ליום 31 בדצמבר 2021 עמדה על 680 מיליון SDR – 2,998 מיליון שקלים חדשים). מכיוון שכל התביעות הן נגד קרן המטבע, אין לישראל חשיפת אשראי לצד שלישי בנין הלוואות אלה.

ג. זכויות משיכה מיוחדות (SDRs)

ה-SDRs הן נכס רזרבה שווה ערך למטבע חוץ המוקצה על ידי קרן המטבע למדינות החברות באופן יחסי לגודל מכסתן. ערכו של ה-SDR כנכס רזרבה נובע מההתחייבויות של המדינות החברות להחזיק ולקבל SDR ולכבד התחייבויות שונות הקשורות לתפעולה של מערכת זו. המדינות החברות בקרן המטבע זכאיות להחליף יתרות אלה כנגד מטבע חוץ. היתרה נושאת ריבית בהתאם לתנאי הקרן. קרן המטבע הקצתה לישראל באוגוסט 2021 כ-1.8 מיליארד SDR וזאת כחלק מההקצאה של קרן המטבע לכל המדינות החברות בארגון בסך כולל של כ-650 מיליארד דולר, במטרה להגדיל את הרזרבות בעולם, לבנות אמון, לקדם את היציבות של הכלכלה העולמית ובמיוחד כדי לסייע למדינות החלשות יותר בעולם בהתמודדות עם ההשלכות הכלכליות של מגפת הקורונה. במקביל לגידול זה בנכסי קרן המטבע נוספה התחייבות ארוכת טווח לקרן המטבע בסכום שהוקצה (ראו סעיף ו').

ד. פיקדונות

הפיקדונות כוללים 2 סוגים:

פיקדון 1 משמש לעסקאות ולפעולות של קרן המטבע (לרבות תשלומי חבר, רכישות, רכישות חוזרות, החרז הלוואות ומכירות בשקלים).
פיקדון 2 משמש להוצאות הנהלה וכלליות של קרן המטבע במטבע מקומי ובתחומי המדינה. הפיקדונות נקובים במטבע מקומי הצמוד לשער ה-SDR כפי שמפורסם על ידי קרן המטבע.

ה. שטרות המופקדים בבנק ישראל

שטרות שהונפקו על ידי הבנק כנגד המכסה בהשתתפות בהון של קרן המטבע ומופקדים בבנק. השטרות נקובים במטבע מקומי הצמוד לשער ה-SDR כפי שמפורסם על ידי הקרן.

ו. זכויות משיכה מיוחדות שהוקצו

מדובר בכספים שמדינות החברות בקרן המטבע התחייבו לקנות מהקרן. להתחייבות זו לא נקבע מועד פירעון והיא נושאת ריבית בהתאם לתנאי הקרן.
קרן המטבע מקצה למדינות החברות בה זכויות משיכה מיוחדות באופן יחסי לגודל מכסתן.

יתרת הבנק בקרן המטבע נמדדות בעלות מופחתת ומשוערכות בהתאם לשער ה-SDR המפורסם על ידי הקרן. רווחים והפסדים לשיערוך שער חליפין הנובעים משיערוך של נכסים ושל התחייבויות של קרן המטבע, מוכרים בדוח רווח או הפסד.

ביאור 3.ד. | מכשירים פיננסיים נגזרים

הסעיף כולל עסקאות בין מטבעות חוץ: עסקות המרה (Spots), עסקות עתידיות המסולקות ברוטו (Forwards) ועסקות החלף (Currency Swaps). עסקאות אלה כלולות במאזן החל ממועד קשירתן. כנגד חלק מהעסקות האמורות משלם הבנק או מקבל ביטחונות (ראו ביאור 3.ב).

ביאור 4 | השקעה ב-BIS

סעיף 82 בחוק בנק ישראל, התש"ע-2010, קובע כי הבנק ייצג את המדינה בבנק להסדרי סליקה בין-לאומיים (BIS - Bank for International Settlements).

הבנק להסדרי סליקה בין-לאומיים (להלן: ה-"BIS") הוא ארגון בין-לאומי של בנקים מרכזיים שמטרתו לטפח שיתוף פעולה בין-לאומי בענייני מטבע ופיננסיים ולפעול כבנק עבור בנקים מרכזיים.

בנק ישראל מחזיק ב-BIS ב-3,211 מניות לפי שווי של כ-431 מיליון שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2022 (כ-398 מיליון שקלים חדשים ביום 31 בדצמבר 2021). המניות מוחזקות כחלק מתפקידו של הבנק כבנק מרכזי ובכך הן ארוכות בטבען. כל בעל מניות זכאי לקבל חלק יחסי מהשווי הניכסי הנקי של הבנק, בכפוף להנחה של 30%. מניות ניתנות להעברה רק בהסכמה מראש של ה-BIS. לבנק אין כוונה למכור את המניות.

הבנק מחשב את השווי ההוגן לפי שיעור ההחזקה היחסי שלו בהון ה-BIS, בניכוי 30%. ניכוי זה נובע מרכישות חוזרות של מניות שבוצעו על ידי ה-BIS משנות ה-1970 ומהחלטה של בית דין לערעורים בהאג בפסק דין שהתקבל בשנת 2001.

הבנק מגדיר את ההשקעה ב-BIS כהשקעה אסטרטגית ולפיכך מוכרים שינויים בשווי ההוגן של ההשקעה ברווח כולל אחר ומצטברים בקרן השיערוך להשקעות בהון בהתאם להוראות IFRS 9.

דיבידנדים מוכרים בדוח על הרווח או הפסד, שכן הם מייצגים תשואה על ההון ולא החזר של הון מושקע לבעלי המניות.

בנק ישראל נדרש לקבל על עצמו בעת ההשקעה ב-BIS התחייבות נוספת כלפי המוסד לתשלום על פי דרישה מעבר לסכומי ההשקעות בפועל (Callable Capital), שאותן יוכל המוסד לממש רק בעת הצורך - אפשרות שסבירות התממשותה נמוכה. יתרת ההתחייבות האמורה ליום 31 בדצמבר 2022 עומדת על 56 מיליון שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2021 - 53 מיליון שקלים חדשים).

ביאור 5 | מכשירים פיננסיים בארץ

ליום 31 בדצמבר 2022		
שיעור ריבית ממוצע	יתרה בספרים	
באחוזים	מיליוני שקלים חדשים	
		נכסים:
		איגרות חוב במטבע מקומי (א)
0.17%	83,135	איגרות חוב ממשלתיות
0.41%	2,766	איגרות חוב תאגידיות
	85,901	
		הלוואות למוסדות פיננסיים
-0.1%; 0.1%	40,052	הלוואות לתאגידיים בנקאים (ב)
		התחייבויות:
		יתרות התאגידיים הבנקאים כנגד חובת נזילות (ד)
	72,939	יתרות במטבע מקומי
	1,073	יתרות במטבע חוץ - פמ"ח
	74,012	
		כלי ספינה מוניטרים
1.25%	403,216	פיקדונות לזמן קצוב (ה)
1.88%	210,127	מלווה קצר מועד (מק"מ) (ו)
	613,343	
		יתרות הממשלה (ז)
1.62%	19,844	יתרות במטבע מקומי
2.32%	9,207	יתרות במטבע חוץ
	29,051	

ליום 31 בדצמבר 2021		
שיעור ריבית ממוצע	יתרה בספרים	
באחוזים	מיליוני שקלים חדשים	
נכסים:		
איגרות חוב במטבע מקומי (א)		
0.063%	83,630	איגרות חוב ממשלתיות
0.13%	3,024	איגרות חוב תאגידיות
	86,654	
הלוואות למוסדות פיננסיים		
-0.1%, 0.1%	40,028	הלוואות לתאגידים בנקאים (ב)
0.1%	100	ניירות ערך שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר (ג)
	40,128	
התחייבויות:		
יתרות התאגידים הבנקאים כנגד חובת נזילות (ד)		
-	73,582	יתרות במטבע מקומי
-	7,886	יתרות במטבע חוץ - פמ"ח
	81,468	
כלי ספינה מוניטרים		
0.1%	474,005	פיקדונות לזמן קצוב (ה)
0.03%	114,984	מלווה קצר מועד (מק"מ) (ו)
	588,989	
יתרות הממשלה (ז)		
0.6%	44,053	יתרות במטבע מקומי
0.06%	5,669	יתרות במטבע חוץ
	49,722	

להלן פירוט המכשירים הפיננסיים בארץ:

א. איגרות חוב במטבע מקומי

איגרות חוב ממשלתיות ואיגרות חוב תאגידיות במטבע מקומי. במסגרת ההתערבות בשווקים המקומיים השיק הבנק מספר תוכניות לרכישת איגרות חוב ממשלתיות ואגרות חוב תאגידיות בשוק המשני. התוכניות הסתיימו בסוף שנת 2021. איגרות החוב כוללות איגרות חוב ממשלתיות ותאגידיות הצמודות למדד המחירים לצרכן הידוע בתאריך המאזן ואיגרות חוב ממשלתיות ותאגידיות שאינן צמודות. איגרות החוב מוצגות בהתאם לעלותן המופחתת, בכפוף לירידת ערך. יתרת ההשקעה באיגרות חוב תאגידיות כוללת הפרשה להפסדי אשראי חזויים ליום 31 בדצמבר 2022 בסך של כ-12 מיליון שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2021 בסך של כ-3 מיליון שקלים חדשים), אשר הקטינה את יתרת ההשקעה ונזקפה לדוח רווח או הפסד.

להלן דירוג האשראי לאיגרות החוב התאגידיות במטבע מקומי:

איגרות חוב תאגידיות						
ליום 31 בדצמבר 2022						
סך הכל	ECL	BBB+	A+,A,A-	AA+,AA,AA-	AAA	
2,766	(12)	15	760	1,403	600	במיליוני שקלים חדשים
100%		0%	27%	51%	22%	באחוזים
ליום 31 בדצמבר 2021						
3,024	(3)	1	720	1,664	642	במיליוני שקלים חדשים
100%		0%	24%	55%	21%	באחוזים

ב. הלוואות לתאגידים בנקאים

על רקע משבר הקורונה החליטה הוועדה המוניתרית על תוכנית מיוחדת של הלוואות לטווח ארוך. במסגרת התוכנית ניתנו לתאגידים הבנקאים, במספר פעימות, הלוואות לתקופות של 3 ו-4 שנים בריבית של 0.1% ובריבית של (-0.1%) וזאת בכפוף לכך שהתאגידים הבנקאים העמידו אשראי לעסקים קטנים וזעירים. היקף הלוואות שניתנו במסגרת התוכנית היה 40 מיליארד שקלים חדשים והיא הסתיימה ביולי 2021. שווי הבטוחה לכל עסקה אינו נמוך משווי הלוואה שניתנה בתוספת מרווח מסוים ולכן לא נרשמה הפרשה לירידת ערך בשל הפסדי אשראי חזויים.

ג. ניירות ערך במסגרת הסכמי מכר חוזר

בחודש מרץ 2020 החל הבנק לרכוש איגרות חוב ממשלתיות, איגרות חוב תאגידיות או מלווה קצר מועד (מק"מ) מגופים מוסדיים ומקרנות נאמנות, בכפוף להסכם בדבר מכירתן בעתיד. מטרת רכישות אלה היא להגדיל את הנזילות בשווקים הפיננסיים שבהם פועלים הגופים הפיננסיים השונים. העסקאות הן לתקופה של שבוע או של חודש ונושאות ריבית בנק ישראל.

ד. יתרות התאגידים הבנקאים כנגד חובת נזילות

יתרות עובר ושב של התאגידים הבנקאים במטבע מקומי ובמטבע חוץ (דולר) המשמשים נכס נזיל כנגד פיקדונות של תושבי ישראל או תושבי חוץ, בהתאם לחובת הנזילות החלה עליהם. שיעור חובת הנזילות תלוי בסוג הפיקדון: 6% על פיקדונות עו"ש, 3% על פיקדון לטווח של שבוע עד שנה ועל פיקדונות מעל שנה אין חובת נזילות. בנק ישראל לא משלם לבנקים ריבית על חובת הנזילות ועל עודפי הנזילות.

ה. פיקדונות לזמן קצוב

בנק ישראל מקבל מהתאגידים הבנקאים פיקדונות לזמן קצוב בשקלים חדשים לפי סעיף 36 (ב) לחוק בנק ישראל, התש"ע-2010. הפיקדונות מתקבלים במכרז לתקופות של יום, שבוע ותקופת נזילות. פיקדונות אלה לא משמשים נכס נזיל כנגד חובת הנזילות של התאגידים הבנקאים. נוסף על כך מתקבלים פיקדונות במסגרת חלון הפיקדונות שעומד לרשות התאגידים הבנקאים בריבית של 0.5% מתחת לריבית בנק ישראל.

שיעור הריבית על הפיקדונות לזמן קצוב ליום 31 בדצמבר 2022 הוא 3.25% (ליום 31 בדצמבר 2021 – 0.1%). שיעור הריבית הממוצע על הפיקדונות לזמן קצוב במכרז עמד בשנת 2022 על 1.25% (בשנת 2021 – 0.1%).

שיעור הריבית על הפיקדונות בחלון הפיקדונות ליום 31 בדצמבר 2022 עמד על 2.75% (ליום 31 בדצמבר 2021 – 0%).

שיעור הריבית הממוצע על הפיקדונות בחלון הפיקדונות עמד בשנת 2022 על 0.96% (בשנת 2021 – 0%).

1. מלווה קצר מועד (להלן: "מק"מ")

נייר ערך המונפק במכרז לציבור על ידי בנק ישראל ומשמש כאחד הכלים המוניטרים שמפעיל בנק ישראל. המק"מ מונפק לטווח של עד שנה, לא צמוד ולא נושא ריבית; המק"מ נמכר ונסחר במחיר נמוך מערכו הנקוב (נסחר בניכיון). המק"מ מוצג בהתאם לעלותו המופחתת.

2. יתרות הממשלה

יתרות הממשלה מורכבות מיתרות במטבע מקומי ויתרות במטבע חוץ. יתרות הממשלה בבנק ישראל ניתנות לקיזוז ביניהן, למעט מספר יתרות חריגות.

1. יתרות הממשלה במטבע מקומי – יתרות שוטפות ויתרות המשמשות להשאלת איגרות חוב המיועדות למימון הפעילות התקציבית. על היתרות השוטפות ניגבת מהממשלה (ביתרת חובה) או משולמת לממשלה (ביתרת זכות) ריבית בשיעור החל מריבית בנק ישראל בתוספת 1.5% ועד לריבית בנק ישראל לפי מדרגות סכומים. על יתרות הממשלה המשמשות להשאלת איגרות חוב ועל יתרות ממשלה נוספות, משולמת ריבית שונה.

2. יתרות הממשלה במטבע חוץ – עיקר היתרה הינה בגין יתרות שוטפות המשמשות למימון הפעילות התקציבית. על חלק מיתרות אלה משולמת ריבית בגובה שיעור הריבית על שטרי אוצר אמריקאים שמועד פדיונם הממוצע הוא כעבור 6 חודשים.

ביאור 6 | נכסים אחרים בארץ

ליום 31 בדצמבר		
2021	2022	
מיליוני שקלים חדשים		
103	116	אשראי לממשלה ¹
89	90	הלוואות לעובדים
8	10	חייבים שונים
200	216	סך כל הנכסים האחרים

(1) הסעיף כולל אשראי שניתן לממשלת ישראל לצורך השקעה משותפת עם ממשלת ארצות הברית בקרנות דו-לאומיות למחקר, לפיתוח תעשייתי ולמדע. עיקר ההשקעה נקוב בדולר ארצות הברית.

כספי הקרנות הופקדו על ידי הקרנות כפיקדונות בבנק ישראל ומוצגים בדוח על המצב הכספי במסגרת ההתחייבויות בארץ בסעיף "התחייבויות אחרות במטבע מקומי".

האשראי ופיקדונות הקרן נושאים ריבית קבועה בשיעור של 4% ו-4.125% צמודה למדד או ריבית על בסיס הליבור.

ביאור 7 | רכוש קבוע ונכסים בלתי מוחשיים

להלן ההרכב והתנועה לשנת 2022:

סך הכול	נכסים בלתי מוחשיים ²	סך הכול	מחשבים וציוד אלקטרוני ²	ציוד, ריהוט וכלי רכב ²	קרקע ומבנים ¹	
מיליוני שקלים חדשים						
עלות:						
1,463	300	1,163	439	111	613	יתרה ליום 1 בינואר 2022
57	43	14	4	2	8	תוספות
1,520	343	1,177	443	113	621	יתרה ליום 31 בדצמבר 2022
פחת שנצבר:						
680	202	478	302	65	111	יתרה ליום 1 בינואר 2022
134	44	90	71	8	11	תוספות
814	246	568	373	73	122	יתרה ליום 31 בדצמבר 2022
706	97	609	70	40	499	יתרה מופחתת ליום 31 בדצמבר 2022
783	98	685	137	46	502	יתרה מופחתת ליום 31 בדצמבר 2021

¹ העלות של הקרקע בקריה בירושלים והעלות המופחתת של המבנים שעליה ליום 31 בדצמבר 2022 הן בסך 470 מיליון שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2021 כ-472 מיליון שקלים חדשים). לאחרונה נודע כי אין בכוונת רמ"י לחדש את החכרת המגרש לבנק. חלף החכירה, ככל הנראה, בכוונת רמ"י לחתום על "הסכם הקצאה" בדומה למדיניותו כלפי מוסדות מדינתיים/מנהליים אחרים. להבנתנו הסכם ההקצאה מעגן את זכויות הגוף החתום עליו מול רמ"י, כך שלא צפויה פגיעה בזכויות הבנק לנהוג במגרש מנהג בעלים. נכון ליום פרסום הדוחות הכספיים, אין ביכולת הבנק להעריך אם לצורך הסכם הקצאה יידרש הבנק לשלם אגרות כלשהן, אך מוערך כי גם אם יידרש הבנק לשלם סכום כלשהו, הסכום לא יהיה משמעותי ולפיכך לא נרשמה הפרשה בגין כך. במקביל בוחן הבנק את המשמעות של אי-חידוש החכירה והאם ניתן לחדשה בכל זאת וככל שכן, מהי המשמעות המשפטית והכספית לכל אחת מהחלופות - הסכם הקצאה לעומת הסכם חכירה.

² בשנת 2019 החל הבנק בהפעלת "מערכת נתוני אשראי". מערכת זו הוקמה מתוקף חוק נתוני אשראי, התשע"ו-2016, כחלק מהצעדים לקידום התחרות בשוק האשראי בישראל. יתרת העלות המופחתת של מערכת נתוני האשראי ליום 31 בדצמבר 2022 עמדה על כ-47 מיליון שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2021 כ-99 מיליון שקלים חדשים).

ביאור 8 | שטרי כסף ומעות במחזור

הסעיף מייצג את יתרת השטרות והמטבעות במחזור המוחזקים על ידי הציבור. ההתחייבויות מוצגת בדוח על המצב הכספי של הבנק לפי הערך הנקוב. החבות בגין השטרות והמטבעות שהונפקו היא ההתחייבות נטו לאחר קיזוז שטרות ומטבעות שבידי הבנק. להלן פירוט השטרות והמטבעות שהיו במחזור:

ליום 31 בדצמבר		
2021	2022	
מיליוני שקלים חדשים		
1,126	1,202	עשרים שקלים חדשים
3,731	4,085	חמישים שקלים חדשים
18,274	18,701	מאה שקלים חדשים
87,073	92,411	מאתיים שקלים חדשים
2,866	3,019	מעות במחזור
6	6	מטבעות זיכרון
2	2	אחר ¹
113,078	119,426	סך כל שטרי הכסף והמעות במחזור

¹פריטי מטבע מיוחדים הנמצאים במחזור.

ביאור 9 | התחייבויות אחרות בארץ

ליום 31 בדצמבר		
2021	2022	
מיליוני שקלים חדשים		
7,257	6,083	התחייבויות בגין הטבות לעובדים ולגמלאים (א)
44	72	התחייבויות לזכויות עובדים ואחרות (ב)
1,515	3,528	זכאים שונים ¹
8,816	9,683	סך כל ההתחייבויות האחרות

¹היתרה עיקרה חשבונות של גופים סטטוטוריים המנוהלים בבנק ישראל.

א. התחייבות בגין הטבות לעובדים ולגמלאים

הטבות לעובדים כוללות הטבות לזמן קצר, הטבות לאחר סיום העסקה והטבות אחרות לטווח ארוך, כמפורט בביאור עיקרי המדיניות החשבונאות. עיקר ההתחייבות כוללת התחייבויות אקטואריות בגין הטבות לעובדים ולגמלאים לאחר תום תקופת העסקתם. הטבות אלה כוללות תשלומי קצבאות עתידיות לעובדי הבנק שהוכרו על ידי הבנק כמבוטחים בפנסיה תקציבית, מענקי פרישה וכן הטבות אחרות לאחר העסקה והכול על פי הסכם הגמלאות לעובדי הבנק, גמלאיו ושאריהם. התחייבות הבנק לתשלום פנסיה ופיצויים לעובדי הבנק שאינם מבוטחים בפנסיה תקציבית, מכוסה על ידי הפקדות שוטפות על שם העובדים בקופות מוכרות לפנסיה ולפיצויים. הסכומים שהופקדו, כאמור, אינם בשליטתו ובניהולו של הבנק.

א. הטבות לאחר סיום העסקה1. תוכניות להפקדה מוגדרת

לגבי חלק מתשלומי הפיצויים, חלים תנאי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין, התשכ"ג-1963, על פיו הפקדותיו השוטפות של הבנק בקרנות פנסיה ו/או בפוליסות בחברות ביטוח, פטורות אותו מכל התחייבות נוספת לעובדים שבגינם הופקדו הסכומים כאמור לעיל. הפקדות אלה וכן הפקדות בגין תגמולים מהוות תכניות להפקדה מוגדרת.

ליום 31 בדצמבר	
2021	2022
מיליוני שקלים חדשים	
28	29
הוצאות בגין תוכניות להפקדה מוגדרת	

2. תוכניות להטבה מוגדרת

החלק של תשלומי הפיצויים שאינם מכוסה על ידי הפקדות בתוכניות להפקדה מוגדרת, כאמור לעיל, מטופל על ידי הבנק כתוכנית להטבה מוגדרת, לפיה מוכרת התחייבות בגין הטבות עובדים.

שינויים בהתחייבות להטבה מוגדרת:

שנת 2022:

הוצאות שנתקפו לרווח או הפסד	
סך הכל	
הוצאות	יתרה ליום 1 עלות שירות
שנתקפו	שוטף 2022, בינואר
לרווח או	נטו
הפסד	סילוקים
בתקופה	
	מיליוני שקלים חדשים
6,083	(1,081)
7,257	14
	מיליוני שקלים חדשים

שנת 2021:

הוצאות שנתקפו לרווח או הפסד	
סך הכל	
הוצאות	יתרה ליום 1 עלות שירות
שנתקפו	שוטף 2021, בינואר
לרווח או	נטו
הפסד	סילוקים
בתקופה	
	מיליוני שקלים חדשים
7,257	(1,081)
7,257	14
	מיליוני שקלים חדשים

ב. ההנחות העיקריות בגין תוכנית להטבה מוגדרת

ליום 31 בדצמבר		
2021	2022	
באחוזים		
0.76-2.079	3.58-3.68	שיעור היוון ¹
1.89-4.81	1.89-4.81	שיעור עליית שכר צפוי
בשנים		
14	13	משך חיים ממוצע של ההתחייבויות

¹ שיעור ההיוון מבוסס על עקום הריבית של איגרות חוב ממשלתיות בישראל.

ג. סכומים, עיתוי ואי-ודאויות של תזרימי מזומנים עתידיים

להלן שינויים אפשריים הנחשבים לסבירים לסוף תקופת הדיווח, לכל הנחה אקטוארית, בהנחה שיתר ההנחות האקטואריות נותרו ללא שינוי:

הנחה	כיוון השינוי	היקף השינוי באחוזים	כיוון השפעה	שיעור השפעה באחוזים
ריבית היוון	גידול (תוספת)	1	קיטון	11.17
ריבית היוון	קיטון (הפחתה)	1	גידול	13.70
שיעור עליית שכר צפוי	גידול (פי)	20	גידול	0.67
שיעור עליית שכר צפוי	קיטון (פי)	20	קיטון	0.63
פרישה מוקדמת	גידול (פי)	20	גידול	0.31
פרישה מוקדמת	קיטון (פי)	20	קיטון	0.48
תמותה	גידול (פי)	20	קיטון	5.34
תמותה	קיטון (פי)	20	גידול	6.71

ב. התחייבויות לזכויות עובדים ואחרות

הסעיף כולל התחייבויות בגין שכר ואחרות, שרובן צפויות להיות מסולקות במהלך שנת 2023.

ביאור 10 | הון הבנק (גירעון) וקרנות

ליום 31 בדצמבר					
2021	2022				
מיליוני שקלים חדשים					
				הון הבנק	
3,985	3,985	.א.10	הון הבנק וקרן שמורה		
(103,662)	(125,146)	.ב.10	יתרת הפסד		
(99,677)	(121,161)				
		.ג.10	קרנות שיערוך		
116	149	.1.ג.10	מכשירים הוניים שיועדו לשווי הוגן דרך רווח כולל אחר		
(3,538)	(2,457)	.2.ג.10	מדידה מחדש של תוכנית להטבה מוגדרת		
65	57,020	.1.ג.ב.10	הפרשי שער שטרם מומשו על יתרות הנקובות במטבע חוץ		
		.2.ג.ב.10	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן:		
2,974	2,040		מאיגרות חוב ¹		
36,561	16,862		ממניות		
(16)	70		ממכשירים פיננסיים נגזרים		
36,162	73,684				
(63,515)	(47,477)		סך כל הון הבנק (גירעון) וקרנות		

¹ כולל הפרשי הצמדה למדד.

10.א. הון הבנק וקרן שמורה

הון הבנק בערכים נומינלים היסטורים עומד לימים 31 בדצמבר 2022 ו-2021 על 60 מיליון שקלים חדשים; יתרת הקרן השמורה עומדת על 260 מיליון שקלים חדשים. הקרן השמורה שימשה בעבר להגדלת הון הבנק בהתאם לסעיף 6 לחוק בנק ישראל, התשי"ד-1954.

הסכום בערכים מדווחים של הון הבנק והקרן השמורה הוא 3,985 מיליון שקלים, לאחר התאמה למדד בגין חודש דצמבר 2003.

10.ב. יתרת הפסד

רווחים או הפסדים נטו כהגדרתם בחוק אשר אינם מחולקים לממשלה, נצברים ליתרת הפסד. (ראו ביאור 22 – רווח לחלוקה).

10.ג. קרנות השיערוך

קרנות השיערוך כוללות רווחים (הפסדים) שנצברו משיערוך או ממדידה מחדש של פריטים (נכסים או התחייבויות) המוכרים בהתאם לכללי IFRS כרווח כולל אחר וכן צבירת רווחים לא ממומשים משיערוך פריטים הכלולים ברווח הנקי.

א. קרנות שיערוך המוכרות מול רווח כולל אחר

סכומים אלה נזקפים בהתאם לכללי IFRS לקרנות הוניות משיערוך נכסים או התחייבויות:

א.1. קרן שיערוך ממכשירים הוניים שיועדו לשווי הוגן דרך רווח כולל אחר

הבנק בחר בחירה בלתי חוזרת לסווג את השקעתו ב-BIS כהשקעה אסטרטגית במניות הנמדדת בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר. רווחים והפסדים הנובעים משינויים במחיר המניה או משיערוך שערי חליפין נרשמים ברווח הכולל האחר ונצברים בקרן זו. סכומים אלה לא יסווגו מחדש בעת גריעת חלק מההשקעה לרווח. החלק היחסי של הקרן יסווג מהקרן לעודפים.

א.2. קרן שיערוך ממדידה מחדש של תוכנית להטבה מוגדרת

מדידות מחדש של תכניות להטבה מוגדרות של הבנק כוללות התאמות משינויים בהנחות אקטואריות.

המדידה מחדש של התוכנית להטבה מוגדרת, מוכרת ברווח כולל אחר ונצברת בקרן זו. סכומים אלה לא יוכרו בעתיד ברווח או הפסד.

ב. קרנות מרווחי שיערוך הכלולים ברווח (הפסד) השנה

קרנות שיערוך אלה כוללות רווחים לא-ממומשים מהפרשי שער על היתרות הנקובות במטבע חוץ ומרווחי שיערוך של מכשירים פיננסיים במטבע חוץ לשווי ההוגן. רווחים אלה כלולים ברווח (הפסד) השנתי של הבנק, אך בהתאם לחוק אינם כלולים ברווח הנקי לחלוקה ולפיכך נזקפים לקרנות השיערוך עד למימושם בפועל.

ב.1. קרן שיערוך מהפרשי שער שטרם מומשו על יתרות הנקובות במטבע חוץ

הבנק מכיר ברווחים ובהפסדים שלו מהפרשי שער בדוח רווח או הפסד (למעט נכסים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר). בהתאם לתפקידו של הבנק בניהול יתרות מטבע החוץ ולמטרות של מדיניות מוניטרית ויציבות פיננסית, מחזיק הבנק ביתרות במטבע חוץ שאינן מוגדרות.

בהתאם לחוק, רווחים לא ממומשים אינם נכללים ברווח הנקי לחלוקה. שיערוך לשער החליפין אינו נחשב ממומש עד למועד שבו היתרה המטבעית מופחתת בחלקה או במלואה. הסכום המוכר כממומש מחושב בהתאם לשער שבו נמכרו היתרות לעומת העלות הממוצעת המשוקללת של רכישת מטבע החוץ. רווחים או הפסדים ממומשים מהפרשי שער מועברים ליתרת ההפסד והם ניתנים לחלוקה.

חישוב הרווחים הממומשים מבוצע לכל מטבע בנפרד ואין קיזוז בין יתרות של מטבעות חוץ אחרים. יתרת הפסד עבור מטבע מסוים, אם קיימת, לא תיזקף לקרן השיערוך.

ב.2. קרן שיערוך מרווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן:

קרן זו כוללת רווחים משינויים בשווי ההוגן של מכשירים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד. כאשר מכשירים אלה נמכרים או נגרעים, הרווח או הפסד המצטברים שהוכרו בעבר מסווגים מחדש ליתרת ההפסד.

חישוב זה מבוצע לכל נייר ערך בנפרד ואין קיזוז בין יתרות של נכסים שונים. יתרת הפסד עבור נייר ערך, אם קיימת, לא תיזקף לקרן השיערוך.

ביאור 11 | ניהול סיכונים

הבנק חשוף בפעילויותיו לסוגים שונים של סיכונים פיננסיים, הכוללים סיכון אשראי, סיכון נזילות וריכוזיות וסיכון שוק (ריבית ומטבע). כמו בנקים מרכזיים אחרים חשוף הבנק בפעילותו גם לסיכון תפעולי. לבנק ישראל יש יעדים ותפקידים, כמפורט בחוק ופעילות הבנק ואופן ניהול הסיכונים שלו נגזרים מהיעדים ומתפקידים אלה. התוצאות הכספיות של הבנק הן תוצאת המדיניות אותה מפעיל בנק ישראל. הסיכונים הפיננסיים של הבנק מיוחסים בעיקר לניהול יתרות מטבע החוץ ולפעולות בשוק המקומי.

לפי חוק בנק ישראל, התש"ע-2010, מופקד הבנק על ההחזקה של יתרות מטבע החוץ של המדינה ועל ניהולן. יתרות מטבע החוץ שמחזיקות מדינות משמשות כמלאי של מטבע חוץ למשק בהיקף שמספיק בעת משבר או בשעת חרום (לדוגמה, במקרה של מלחמה או של אסון טבע). בנוסף מאפשרות יתרות מטבע החוץ לבנק המרכזי להתערב בשוק מטבע החוץ כאשר הדבר נדרש.

כדי למלא תפקידים אלה, מתווה הוועדה המוניתרית, שבראשה הנגיד ובה חברים גם נציגי ציבור ובהתייעצות עם שר האוצר, את הקווים המנחים למדיניות ההשקעה של היתרות ועוקבת אחר היישום של מדיניות זו. הקווים המנחים מגדירים את יעדי מדיניות ההשקעה ואת מסגרת ניהול הסיכונים. הם כוללים את פירוט הנכסים שמותרים להשקעה, את פרופיל הסיכון וכן המגבלות הכמותיות והאיכותיות בגין סוגי הנכסים שמותרים להשקעה.⁷

חטיבת השווקים אחראית ליישום המדיניות שנקבעה על ידי הוועדה, בהתאם לחלוקת הסמכויות בין הוועדה לבניה ובהתאם לדרגות החופש אותן הגדירה הוועדה.

ועדת השקעות בחטיבה אחראית למעקב וליישום אמצעים לניטור הסיכונים הפיננסיים ולוודא שהבנק פועל במסגרת פרופיל הסיכון ודרגות החופש לניהול שקבעה הוועדה.

היחידה לניהול סיכונים בחטיבת השווקים אחראית על הניטור השוטף של הסיכונים הפיננסיים ועל כללי הציות, תוך יישום עקרונות ושיטות לזיהוי, למדידה, לניהול ולדיווח על הסיכונים.

חטיבת השווקים מדווחת לוועדה המוניתרית בתדירות רבעונית או חודשית על הסיכונים הפיננסיים והאחרים שהבנק חשוף להם בגין השקעת יתרות מטבע החוץ.

פעולות של מדיניות מוניתרית ויציבות פיננסית מבוצעות בשוק המקומי בעיקר באמצעות פיקדונות והלוואות לתאגידים בנקאים ולמוסדות פיננסיים. כמו כן, בעיקר בעת משבר, כשנדרשת פעולה בשוק ההון הישראלי, היא מבוצעת באמצעות מכשירים פיננסיים כמו איגרות חוב ממשלתיות ואיגרות חוב תאגידיות.

חטיבת השווקים אחראית על המעקב ועל היישום של כלים להפחתת סיכונים, כגון דרישות לביטחונות הולמים עבור ההלוואות המקומיות.

⁷ ראו ביתר פירוט ב"השקעת יתרות מטבע חוץ – דין וחשבון 2022".

1. סיכון אשראי

סיכון אשראי הוא הסיכון שצד אחד למכשיר פיננסי יגרום להפסד כספי לצד השני בשל אי-מילוי התחייבות וכתוצאה מכך ייגרם לבנק הפסד. המקור העיקרי לסיכון האשראי של הבנק הוא השקעות במכשירי חוב במסגרת ניהול יתרות מטבע החוץ. סיכון אשראי מסוים קיים גם במכשירי החוב שנרכשו במסגרת פעילות הבנק בשוק המקומי, אשר מוערך כנמוך ביותר.

יתרות מטבע חוץ

ניהול חשיפת הבנק לסיכון אשראי מבוצע באמצעות קביעת כללי השקעה מפורטים ומערכת של מכסות למדינות, למנפיקים ולבנקים, המעודכנת אחת לשנה או על פי הצורך. אלה נקבעים על פי מתודולוגיה סדורה המבוססת על דירוגי אשראי, נזילות, רמת התוצר, עומק שוק, הון עצמי ופרמטרים נוספים הרלוונטים למדינה, למנפיק או לבנק. הכללים מגדירים את המכסות לחשיפות לסיכונים אשראי של מדינות, של מוסדות פיננסיים (ברוקרים, בנקים ומוסדות בין-לאומיים) ושל מנפיקים. כמו כן מוגדרים מגבלות ריכוז ודירוגי אשראי מזעריים הנקבעים על ידי סוכנויות הדירוג הבין-לאומיות. עסקות FX עתידיות וריפו מגובות בביטחונות שערך מתעדכן יומית (margin) מבוצעות בהתאם לשינוי המחיר שלהם בשווקים. בנוסף מגוון התיק בעזרת מכשירים שונים שקיימים בשוקי הכספים, כמו גם בעזרת איגרות חוב בריבית קבועה ובריבית משתנה (איגרות חוב ממשלתיות, איגרות חוב מהמגזר הציבורי ואיגרות חוב רב-לאומיות) וניירות ערך נזילים אחרים. כמו כן הוגדרו הנחיות כיצד לנהוג כאשר נוצרות חריגות בכללים או כאשר יש הפרות של כללי ההשקעה.

פעילות בשוק המקומי

נכסים הנקובים במטבע מקומי משמשים בעיקר ליישום המדיניות המוניטרית והיציבות הפיננסית. וכוללים פיקדונות והלוואות לתאגידים בנקאים ולמוסדות פיננסיים ואיגרות חוב ממשלתיות ותאגידיות. המטרה העיקרית של פעולות הבנק היא יישום המדיניות המוניטרית שלו, לפיכך ניהול סיכונים האשראי של הבנק בנכסים הנקובים במטבע מקומי כפוף לדרישות יישום המדיניות המוניטרית. בהלוואות לתאגידים פיננסיים מפחית הבנק את סיכון האשראי באמצעות ביטחונות המורכבים מפיקדונות בבנק המרכזי ומביטחונות באיכות גבוהה המופקדים בבנק, הכוללים בין היתר, ניירות חוב שהונפקו על ידי הממשלה או על ידי חברות. שווי הבטוחה לכל עסקה אינו נמוך משווי ההלוואה שניתנה בתוספת מרווח (margin) מסוים. אם ערכו של נייר הערך המוצב כבטוחה יורד מתחת לרמה מוגדרת, דורש הבנק מהצד הנגדי להעמיד ביטחונות נוספים, על בסיס שיערוכם של הביטחונות.

א. ניתוח איכות האשראי

הפילוחים לדירוגי האשראי של נכסי חוב ביתרות מטבע החוץ לפי סוג המכשיר והמטבע מוצגים בטבלאות שלהלן. הסיווג לפי דירוג אשראי חיצוני נעשה על סמך דירוגי אשראי שפורסמו על ידי סוכנות דירוג האשראי של מודי'ס.

ליום 31 בדצמבר 2022						
מיליוני שקלים חדשים						
סך הכול	דירוג נמוך יותר	BBB	A	AA	AAA	
65,371	-	-	2,305	7,248	55,818	מזומנים ושווי מזומנים
334,230	-	-	42,843	74,295	217,092	איגרות חוב ממשלתיות
51,464	-	-	2,201	25,673	23,590	איגרות חוב בערבות ממשלתית מלאה, רב-לאומיות ומהמגזר הציבורי
73,908	10,975	25,270	33,747	3,101	815	איגרות חוב תאגידיות
9,244	-	-	-	-	9,244	ניירות ערך מגובי משכנתאות
534,217	10,975	25,270	81,096	110,317	306,559	סך הכול

ליום 31 בדצמבר 2022						
מיליוני שקלים חדשים						
סך הכול	דירוג נמוך יותר	BBB	A	AA	AAA	
213,552	9,501	14,860	24,427	21,251	143,513	דולר ארצות הברית
131,182	1,474	10,410	9,498	42,209	67,591	אירו
189,483	-	-	47,171	46,857	95,455	אחר
534,217	10,975	25,270	81,096	110,317	306,559	סך הכול

ליום 31 בדצמבר 2021

מיליוני שקלים חדשים

סך הכול	BBB	A	AA	AAA	
170,870	-	2,769	3,696	164,405	מזומנים ושווי מזומנים
276,128	3,819	27,608	69,459	175,242	איגרות חוב ממשלתיות
50,147	-	2,173	30,265	17,709	איגרות חוב בערבות ממשלתית מלאה, רב- לאומיות ומהמגזר הציבורי
38,324	15,207	20,489	2,342	286	איגרות חוב תאגידיות
9,266	-	-	-	9,266	ניירות ערך מגובי משכנתאות
544,735	19,026	53,039	105,762	366,908	סך הכול

ליום 31 בדצמבר 2021

מיליוני שקלים חדשים

סך הכול	BBB	A	AA	AAA	
224,918	9,551	14,891	16,240	184,236	דולר ארצות הברית
225,001	9,475	7,275	52,101	156,150	אירו
94,816	-	30,873	37,421	26,522	אחר
544,735	19,026	53,039	107,762	366,908	סך הכול

ב. סיכון ריכוזיות

ריכוזיות נוצרת כאשר מספר צדדים נגדיים עוסקים בפעילויות עסקיות דומות, בפעילויות באותו אזור גיאוגרפי או שיש להם מאפיינים כלכליים דומים, שיגרמו ליכולת שלהם לעמוד בהתחייבויות חוזיות להיות מושפעת באופן דומה משינויים בתנאים כלכליים, פוליטיים או אחרים. סיכוני ריכוזיות מצביעים על הרגישות היחסית של ביצועי הבנק להתפתחויות המשפיעות על ענף מסוים או על מיקום גיאוגרפי מסוים. על מנת למזער ריכוזי סיכונים מופרזים, הוגדרו כללים ייחודיים לשמירה על פיזור ההשקעה.

סיכון הריכוזיות הגיאוגרפית של הבנק בנכסיו ובהתחייבויותיו הפיננסים היה כדלקמן:

ליום 31 בדצמבר 2022					
מיליוני שקלים חדשים					
סך הכול	בשאר העולם	בארצות הברית	באירופה	בישראל	
					נכסים
					נכסים בחו"ל
65,371	3,724	2,645	59,002	-	מזומנים ושווי מזומנים
468,846	203,858	178,695	86,293	-	איגרות חוב במטבע חוץ
145,030	32,558	92,279	20,193	-	מניות
757	29,271	(31,740)	3,226	-	מכשירים פיננסים נגזרים
3,268	-	1,629	1,639	-	נכסים אחרים במטבע חוץ
15,752	15,752	-	-	-	קרן המטבע הבין-לאומית
431	431	-	-	-	השקעה ב-BIS
					נכסים בארץ
85,901	-	-	-	85,901	איגרות חוב במטבע מקומי
40,052	-	-	-	40,052	הלוואות למוסדות פיננסים
216	-	-	-	216	נכסים אחרים
825,624	285,594	243,508	170,353	126,169	סך הכול נכסים
					התחייבויות
					התחייבויות בחו"ל
3,747	144,884	(157,107)	15,970	-	מכשירים פיננסים נגזרים
11,823	132	2,271	9,420	-	התחייבויות אחרות במטבע חוץ
12,722	12,722	-	-	-	קרן המטבע הבין-לאומית
					התחייבויות בארץ
119,426	-	-	-	119,426	שטרי כסף ומעות מחזור
74,012	-	-	-	74,012	יתרות התאגידיים הבנקאים כנגד חובת נזילות
403,216	-	-	-	403,216	פיקדונות לזמן קצוב
210,127	-	-	-	210,127	מלווה קצר מועד (מק"מ)
29,051	-	-	-	29,051	יתרות הממשלה
9,683	-	-	-	9,683	התחייבויות אחרות במטבע מקומי
873,807	157,738	(154,836)	25,390	845,515	סך הכול התחייבויות

ליום 31 בדצמבר 2021					
מיליוני שקלים חדשים					
סך הכול	בשאר העולם	בארצות הברית	באירופה	בישראל	
נכסים					
נכסים בחו"ל					
170,870	2,663	10,207	158,000	-	מזומנים ושווי מזומנים
373,865	91,221	188,920	93,724	-	איגרות חוב במטבע חוץ
115,475	20,838	75,610	19,027	-	מניות
2,665	(89,332)	157,622	(65,625)	-	מכשירים פיננסיים נגזרים
3,779	3	286	3,490	-	נכסים אחרים במטבע חוץ
14,534	14,534	-	-	-	קרן המטבע הבין-לאומית
398	398	-	-	-	השקעה ב-BIS
נכסים בארץ					
86,654	-	-	-	86,654	איגרות חוב במטבע מקומי
40,128	-	-	-	40,128	הלוואות למוסדות פיננסיים
200	-	-	-	200	נכסים אחרים
808,568	40,325	432,645	208,616	126,982	סך הכול נכסים
התחייבויות					
התחייבויות בחו"ל					
345	(11,564)	20,405	(8,496)	-	מכשירים פיננסיים נגזרים
18,435	2	441	17,992	-	התחייבויות אחרות במטבע חוץ
12,013	12,013	-	-	-	קרן המטבע הבין-לאומית
התחייבויות בארץ					
113,078	-	-	-	113,078	שטרי כסף ומעות מחזור
81,468	-	-	-	81,468	יתרות התאגידים הבנקאים כנגד חובת נזילות
474,005	-	-	-	474,005	פיקדונות לזמן קצוב
114,984	-	-	-	114,984	מלווה קצר מועד (מק"מ)
49,722	-	-	-	49,722	יתרות הממשלה
8,816	-	-	-	8,816	התחייבויות אחרות במטבע מקומי
872,866	451	20,846	9,496	842,073	סך הכול התחייבויות

2. סיכון שוק

סיכון שוק הוא הסיכון שערך המכשירים הפיננסיים ישתנה עקב שינויים בנתוני השוק, כגון שיעורי ריבית, מחירים ושערי חליפין. סיכוני שוק כוללים סיכון מטבע, סיכון ריבית וסיכון מחירים אחר. סיכון שוק נובע מהשקעות במכשירים פיננסיים של ריבית, של מטבעות ושל הון, החשופים לתנועות שוק כלליות ומסוימות ולשינויים ברמת התנודתיות של מחירי השוק.

סיכון השוק של יתרות מטבע החוץ מוגבל באמצעות מדד הסיכון – CvaRp (Conditional Value at Risk), המשמש למדידת רמת סיכון השוק (סיכון המחיר והסיכון המטבעי) במונחי תוחלת ההפסד בתיק ההשקעה, בהינתן טווח זמן מסוים והסתברות מסוימת (p).

הוועדה מאשרת בכל שנה את רמת הסיכון במונחי CVAR לשנה הקרובה, את ההקצאה הנכסית ואת אריכות (מח"מ - משך חיים ממוצע - מדד רגישות המחיר לשינוי ריבית) תיק היתרות, בהתאם לרמת הסיכון השנתית שנקבעה. הוועדה מגדירה גם את הסטיות המותרות מהקצאה המטבעית, מההקצאה הנכסית ומאריכות התיק.

ניטור וניהול סיכון השוק מבוצע באמצעות מדידה יומיומית של מדד הסיכון $CVaR_p$, אריכות התיק, ההרכב המטבעי ומדדי סיכון נוספים. ניהול סיכון השוק כולל גם ניתוח תסריטים ותרחישי קיצון.

פרופיל הסיכון⁸ הוגדר על ידי הוועדה המוניתרית, כך שבהינתן שיעור של 5% (p) של התוצאות הגרועות ביותר, ממוצע ההפסד לא יעלה על 900 נקודות בסיס ($CVaR_{5\%}=900b.p$) באופן של שנה במונחי הסמן המטבעי.

פרופיל הסיכון בקווים המנחים קובע את הסיכון המרבי המותר. הוועדה קובעת בכל שנה את רמת הסיכון שבה היא שואפת להיות. הוועדה קבעה עבור ההקצאה לשנת 2022 כי רמת ה-CVAR יהיה כ-680 נקודות בסיס (בשנת 2021 – 600 נקודות בסיס).

א. סיכון מטבע חוץ

סיכון מטבע חוץ הוא הסיכון שערכו של מכשיר פיננסי ישתנה עקב שינויים בשערי מטבע חוץ אל מול השקל. ערכם של נכסי הבנק חשוף, בכפוף להרכב המטבעי של הנכסים, לסיכון של שינויים בשערי החליפין של מטבעות החוץ העיקריים שלו אל מול השקל.

במסגרת החשיפה הכוללת, ניתן להפחית במידה מוגבלת ומסוימת את סיכון מטבע החוץ מול השקל על ידי החזקת נכסים במגוון של מטבעות, שאינו כולל את השקל, שכן השקעה בנכסים פיננסיים ישראלים אסורה על פי חוק.

עיקר החשיפה של הבנק לסיכון מטבעי היא החשיפה מהשקעתו ביתרות מטבע החוץ שלו. הרכב מטבע היעד ביתרות מטבע חוץ לסוף שנת 2022 כולל מספר רחב יותר של מטבעות בהתאם לקווים מנחים חדשים שנקבעו והוא 61% במטבע דולר ארה"ב, 20% באירו, 5% בלירה שטרלינג, 5% ביין יפני, 3.5% בדולר אוסטרלי, 3.5% בדולר קנדי ו-2% ביואן סיני. (הרכב מטבע היעד לשנת 2021 היה 67.4% במטבע דולר, 29.9% במטבע אירו ו-2.7% במטבע לירה שטרלינג).

בהתבסס על מדיניות ההשקעה, כמפורט בקווים המנחים, מותרת סטייה מההרכב המטבעי של היעד של עד 10% בהתאם להקצאה האסטרטגית לאותה שנה וסטייה נוספת של עד 2% מההקצאה זו לטווחים הקצר והבינוני.

⁸פרופיל סיכון זה נכנס לתוקף באפריל 2021 עם כניסת הקווים המנחים החדשים לתוקף (לפני השינוי מקסימום ממוצע ההפסד באופן של שנה עמד על 475 נקודות בסיס).

להלן פירוט כלל החשיפה המטבעית של הבנק:

ליום 31 בדצמבר 2022					
מיליוני שקלים חדשים					
דולר	אירו	שקלים חדשים	אחרים	סך הכול	
					נכסים
					נכסים בחו"ל
2,418	51,758	-	11,195	65,371	מזומנים ושווי מזומנים
210,618	75,240	-	182,988	468,846	איגרות חוב במטבע חוץ מניות
95,934	18,406	-	30,690	145,030	מכשירים פיננסיים נגזרים
(29,309)	3,026	-	27,040	757	נכסים אחרים במטבע חוץ
1,050	2,102	-	116	3,268	קרן המטבע הבין-לאומית
-	-	-	15,752	15,752	השקעה ב-BIS
-	-	-	431	431	
					נכסים בארץ
-	-	85,901	-	85,901	איגרות חוב במטבע מקומי
-	-	40,052	-	40,052	הלוואות למוסדות פיננסיים
116	-	100	-	216	נכסים אחרים
280,827	150,532	126,053	268,212	825,624	סך הכול נכסים התחייבויות
					התחייבויות בחו"ל
(145,075)	14,979	-	133,843	3,747	מכשירים פיננסיים נגזרים
7,369	4,454	-	-	11,823	התחייבויות אחרות במטבע חוץ
-	-	-	12,722	12,722	קרן המטבע הבין-לאומית
					התחייבויות בארץ
-	-	119,426	-	119,426	שטרי כסף ומעות מחזור
1,073	-	72,939	-	74,012	יתרות התאגידים הבנקאים כנגד חובת נדילות
-	-	403,216	-	403,216	פיקדונות לזמן קצוב
-	-	210,127	-	210,127	מלווה קצר מועד (מק"מ)
8,559	250	19,844	398	29,051	יתרות הממשלה
-	-	9,683	-	9,683	התחייבויות אחרות במטבע מקומי
(128,074)	19,683	835,235	146,963	873,807	סך הכול התחייבויות
					סה"כ מטבע נטו במאזן יתרות חוץ מאזניות futures
408,901	130,849	(709,182)	121,249	(48,183)	
151	380	-	22	553	
409,052	131,229	(709,182)	121,271	(48,630)	סך הכול חשיפה למטבע
					השפעה על הרווח או ההפסד:
	14,395				עלייה בשער המטבע ב-1%
	(14,395)				ירידה בשער המטבע ב-1%

ליום 31 בדצמבר 2021					
מיליוני שקלים חדשים					
סך הכול	אחרים	שקלים חדשים	אירו	דולר	
					נכסים
					נכסים בחו"ל
170,870	7,925	-	152,738	10,207	מזומנים ושווי מזומנים
373,865	85,905	-	70,317	217,643	איגרות חוב במטבע חוץ
115,475	24,087	-	12,812	78,576	מניות
2,665	(71,706)	-	(34,152)	108,523	מכשירים פיננסיים נגזרים
3,779	2,218	-	1,274	287	נכסים אחרים במטבע חוץ
14,534	14,534	-	-	-	קרן המטבע הבין-לאומית
398	398	-	-	-	השקעה ב-BIS
					נכסים בארץ
86,654	-	86,654	-	-	איגרות חוב במטבע מקומי
40,128	-	40,128	-	-	הלוואות למוסדות פיננסיים
200	-	97	-	103	נכסים אחרים
808,568	63,361	126,879	202,989	415,339	סך הכול נכסים
					התחייבויות
					התחייבויות בחו"ל
345	6,750	-	9,382	(15,787)	מכשירים פיננסיים נגזרים
18,435	2	-	10,183	8,250	התחייבויות אחרות במטבע חוץ
12,013	12,013	-	-	-	קרן המטבע הבין-לאומית
					התחייבויות בארץ
113,078	-	113,078	-	-	שטרי כסף ומעות מחזור
81,468	-	73,582	-	7,886	יתרות התאגידים הבנקאים כנגד חובת נזילות
474,005	-	474,005	-	-	פיקדונות לזמן קצוב
114,984	-	114,984	-	-	מלווה קצר מועד (מק"מ)
49,722	330	44,053	262	5,077	יתרות הממשלה
8,816	-	8,816	-	-	התחייבויות אחרות במטבע מקומי
872,866	19,095	828,518	19,827	5,426	סך הכול התחייבויות
					סה"כ מטבע נטו במאזן
					יתרות חוץ מאזניות
2	-	-	47	(45)	futures
(64,298)	44,266	(701,639)	183,162	409,913	סך הכול חשיפה למטבע
					השפעה על הרווח או ההפסד:
					עלייה בשער המטבע ב-1%
					ירידה בשער המטבע ב-1%
					12,747
					(12,747)

ב. סיכון ריבית

סיכון הריבית הוא הסיכון שהשווי ההוגן או תזרימי המזומנים העתידיים ממכשיר פיננסי ישתנו כתוצאה משינויים בשיעורי ריבית השוק. החשיפה של הבנק לסיכון ריבית בשווי ההוגן נובעת בעיקר מהשקעתו ביתרות מטבע החוץ. חלק ניכר מיתרות מטבע החוץ מושקע באיגרות חוב של ממשלות. ערכם של מכשירים עם ריבית קבועה מושפע משינויים בשיעורי הריבית במדינות אלה, אשר משפיעים על המחירים. בהתבסס על מדיניות ההשקעה, מוגדרת אריכות מטרה לכל תיק מטבעי. משך החיים הממוצע (המח"מ) הוא מדד לרגישות ערכי ההשקעות לשינויים בשיעור הריבית. המח"מ המותאם של יתרות מטבע החוץ בסוף שנת 2022 עמד על 2.1 שנים (בסוף שנת 2020 על 2 שנים), המשמעות היא שירידה בשיעור הריבית של 1% תואמת לעלייה של 2.1% במחירי איגרות החוב. מעקב אחר סיכון הריבית מבוצע באמצעות מדידה יומית של האריכות בתיק.

להלן ניתוח רגישות רווחי הבנק לשינויים בשיעורי הריבית על תיק יתרות מטבע החוץ:

במונחי סמן מטבעי ⁹ ובנקודות בסיס				
2021		2022		
50 bp	100 bp	50 bp	100 bp	
(84)	(165)	(80)	(160)	עלייה
61	116	79	158	ירידה

בפעילות בשוק המקומי קשור סיכון זה בעיקר לשינויים בשווי הביטחונות המתקבלים בעסקות של הזרמת נדילות. לגבי ביטחונות קיים הסיכון לאובדן ערך מופחת על ידי שימוש במרווחים (margins) ותספורות (haircuts), המורידות את ערכם ומאפשרות להיקף הביטחונות שהתקבלו להיות גבוה מסכום ההלוואה האפקטיבי.

⁹ הסמן המטבעי הינו סל מטבעות המשמש למדידת תשואות יתרות מטבע החוץ. ראו הרחבה בסקירה השנתית של ניהול יתרות מטבע חוץ.

3. סיכון נזילות

סיכון הנזילות הוא הסיכון שנובע מחוסר יכולת למכור מכשיר כאשר הדבר נדרש או של הפסד במכירה כתוצאה מהיעדר עומק שוק, כמו גם סיכון שהבנק ייתקל בקושי לעמוד בהתחייבויות הקשורות להתחייבויות פיננסיות המוסדרות על ידי מסירת מזומנים או על ידי מסירת נכס פיננסי אחר.

כדי לאפשר מענה מיידי לבעיות הפיננסיות שמתעוררות בעת חירום או בעת משבר, יש להשקיע חלק הולם מיתרות מטבע החוץ בנכסים שניתנים למימוש בסכומים גדולים, בהתראה קצרה ומבלי לפגוע בערך המימוש שלהם.

הנכסים שבהם מושקעות היתרות מסווגים לרמות של נזילות, החל מנכסים נזילים מאד הניתנים למימוש בתוך פחות מחודש וכלה בנכסים עם נזילות נמוכה שמימושם עולה על 3 חודשים. הוועדה המוניטרית קובעת רמת השקעה מזערית עבור נכסים עם נזילות גבוהה ורמת השקעה מרבית עבור נכסים עם נזילות נמוכה.

חטיבת השווקים מגדירה את האוכלוסיות השונות של רמות הנזילות ומסווגת את היתרות לרמות הנזילות השונות באופן רציף ומדווחת לוועדה המוניטרית בתדירות רבעונית.

הטבלה שלהלן מסכמת את זמני הפירעון של הנכסים ושל ההתחייבויות הכלולים ביתרות מטבע החוץ של הבנק על בסיס התחייבויות פירעון חוזיות ללא היוון. רמת הנזילות של הנכסים אינה תלויה בהכרח בזמני הפירעון של הנכסים.

ליום 31 בדצמבר 2022						
מיליוני שקלים חדשים						
פירעון מייד עד 3 חודשים	4 חודשים עד שנה	שנה עד 5 שנים	מעל 5 שנים	ללא מועד פירעון	יתרה במאזן	
65,371	-	-	-	-	65,371	נכסים בחו"ל
						מזומנים ושווי מזומנים
						ניירות ערך במטבע חוץ
						מכשירים פיננסיים נגזרים
						נכסים אחרים במטבע חוץ
						קרן המטבע הבין-לאומית
						התחייבויות לחו"ל
						מכשירים פיננסיים נגזרים
						התחייבויות אחרות במטבע חוץ
53,731	-	393,317	72,554	163,852	683,454	סך יתרות מטבע חוץ

ליום 31 בדצמבר 2021						
מיליוני שקלים חדשים						
יתרה במאזן	ללא מועד פירעון	מעל 5 שנים	שנה עד 5 שנים	4 חודשים עד שנה	פירעון מידי עד 3 חודשים	
						נכסים בחו"ל
170,870	-	-	-	-	170,870	מזומנים ושווי מזומנים
489,340	115,475	66,539	178,473	59,465	69,388	ניירות ערך במטבע חוץ
2,665	-	-	-	753	1,912	מכשירים פיננסיים נגזרים
3,779	539	-	1,598	1,642	-	נכסים אחרים במטבע חוץ
14,534	14,499	35	-	-	-	קרן המטבע הבין- לאומית
						התחייבויות לחו"ל
345	-	-	-	97	248	מכשירים פיננסיים נגזרים
18,435	1,678	-	-	-	16,757	התחייבויות אחרות במטבע חוץ
662,408	128,835	66,574	180,071	61,763	225,165	סך יתרות מטבע חוץ

4. סיכון תפעולי

הבנק חשוף לסיכונים תפעוליים. סיכון תפעולי נובע מתהליכים פנימיים, ממשאבי אנוש, ממערכות או מאירועים חיצוניים לא מספקים או כושלים. הבנק חשוף לתתי-הקטגוריות הבאות של סיכונים תפעוליים: סיכונים משפטיים; טכנולוגיות מידע; משאבי אנוש; אבטחה (פיסית ומידע); סיכונים פרויקטים; צדדים שלישיים; המשכיות עסקית וכן אסדרה. סיכונים תפעוליים עלולים ליצור הפסד כספי, פגיעה במוניטין או כישלון בהשגת היעדים העסקיים של הבנק. הבנק פיתח לפיכך מערכת מרכזית לניהול סיכונים, על מנת לזהות ולמתן את השפעת הסיכונים התפעוליים ולחזק את מערך הבקרה הפנימית שלו.

ביאור 12 | שווי הוגן של נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות

שווי הוגן מוגדר כמחיר שהיה מתקבל עבור מכירת נכס או שהיה משולם עבור העברת התחייבות בעסקה רגילה בין משתתפים בשוק במועד המדידה, ללא תלות בשאלה אם מחיר זה ניתן למדידה ישירה או מוערך באמצעות טכניקת הערכת שווי.

מדידת שווי הוגן מבוססת על ההנחה כי העסקה מתרחשת בשוק העיקרי של הנכס או של ההתחייבות, או בהיעדר שוק עיקרי, בשוק הכדאי (advantageous) ביותר.

השווי ההוגן של נכס או של התחייבות נמדד תוך שימוש בהנחות שמשתתפים כאלה בשוק ישתמשו בו בעת תמחור הנכס או ההתחייבות, בהנחה שמשתתפים אלה בשוק פועלים לטובת התועלות הכלכליות שלהם.

הבנק משתמש בטכניקות הערכה שמתאימות לנסיבות ושיש עבורן די נתונים שניתנים להשגה כדי למדוד שווי הוגן, תוך מקסום השימוש בנתונים רלוונטיים שניתנים לצפייה ותוך מזעור השימוש בנתונים שאינם ניתנים לצפייה.

כל הנכסים וההתחייבויות הנמדדים בשווי הוגן או שניתן גילוי לשווי ההוגן שלהם, מחולקים לקטגוריות בתוך מדרג השווי ההוגן, בהתבסס על רמת הנתונים המשמעותית הנמוכה ביותר למדידת השווי ההוגן בכללותו:

- רמה 1: מחירים מצוטטים (ללא התאמות) בשוק פעיל עבור נכסים או התחייבויות זהים המייצגים עסקאות שוק בפועל ושמטרחות באופן קבוע;
- רמה 2: נתונים שאינם מחירים מצוטטים שנכללו ברמה 1 אשר ניתנים לצפייה עבור הנכס או ההתחייבות, במישרין או בעקיפין;
- רמה 3: נתונים שאינם מבוססים על מידע שוק ניתן לצפייה עבור הנכסים או ההתחייבויות (טכניקות הערכה ללא שימוש בנתוני שוק ניתנים לצפייה).

מכשירי ההשקעה שבידי הבנק הם ברובם ברמה 1 (מחירים מצוטטים) במדרג השווי ההוגן.

להלן השווי ההוגן של הנכסים הפיננסיים וההתחייבויות הפיננסיות המוצגים בדוח על המצב הכספי:

נתונים ששימשו בקביעת השווי ההוגן	מדרג שווי הוגן	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר		
		2021	2022	
מיליוני שקלים חדשים				
נכסים / התחייבויות פיננסיות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד:				
מחיר מצוטט בשוק פעיל / עקום ריבית	רמה 1,2	276,128	334,230	איגרות חוב ממשלתיות
מחיר מצוטט בשוק פעיל / עקום ריבית	רמה 1,2	50,147	51,464	איגרות חוב בערבות ממשלתית מלאה, רב-לאומיות ומהמגזר הציבורי
מחיר מצוטט בשוק פעיל	רמה 1	38,324	73,908	איגרות חוב תאגידיות
מחיר מצוטט בשוק פעיל	רמה 1	9,266	9,244	ניירות ערך מגובי משכנתאות
מחיר מצוטט בשוק פעיל	רמה 1	115,475	145,030	מניות
עקום ריבית	רמה 2	2,665	757	מכשירים פיננסיים נגזרים - נכסים
עקום ריבית	רמה 2	(345)	(3,747)	מכשירים פיננסיים נגזרים - התחייבות
		491,660	610,886	סך כל הנכסים/ההתחייבויות הפיננסיות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד:
נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר:				
התאמות לשווי הוגן של השווי המאזני	רמה 3	398	431	השקעה בBIS

השווי ההוגן של הנכסים הפיננסיים, של ההתחייבויות הפיננסיות ושל הערכים בספרים המוצגים בדוח על המצב הכספי הינו כדלקמן:

מדרג שווי הוגן	ליום 31 בדצמבר, 2021			ליום 31 בדצמבר, 2022		
	הפרש	ערך בספרים	שווי הוגן	הפרש	ערך בספרים	שווי הוגן
רמה 2	-	3,240	3,240	-	-	-
רמה 2	-	539	539	-	3,268	3,268
רמה 2	-	14,534	14,534	-	15,752	15,752
רמה 1	1,822	86,654	88,476	(12,027)	85,901	73,874
רמה 2	-	40,128	40,128	-	40,052	40,052
רמה 2	-	-	-	-	216	216
רמה 2	-	(16,754)	(16,754)	-	(11,640)	(11,640)
רמה 2	-	(1,681)	(1,681)	-	(183)	(183)
רמה 2	-	(12,013)	(12,013)	-	(12,722)	(12,722)
רמה 2	-	(113,078)	(113,078)	-	(119,426)	(119,426)
רמה 2	-	(81,468)	(81,468)	-	(74,012)	(74,012)
רמה 2	-	(474,005)	(474,005)	-	(403,216)	(403,216)
רמה 1	(7)	(114,984)	(114,991)	827	(210,127)	(209,300)
רמה 2	-	(49,722)	(49,722)	-	(29,051)	(29,051)
רמה 2	-	(8,816)	(8,816)	-	(9,683)	(9,683)

נכסים פיננסיים בעלות מופחתת:

- פיקדונות לזמן קצר*
נכסים אחרים במטבע חוץ*
קרן המטבע הבין-לאומית*
איגרות חוב מטבע מקומי
הלוואות למוסדות פיננסיים*
נכסים אחרים בארץ*

התחייבויות פיננסיות בעלות מופחתת:

- ניירות ערך שנרכשו במסגרת הסכמי רכש חוזר*
התחייבויות אחרות בחו"ל*
קרן המטבע הבין-לאומית*
שטר כסף ומעות במחזור*
יתרות התאגידים הבנקאים כנגד חובת ניליות*
פיקדונות לזמן קצוב*
מלווה קצר מועד - מנ"מ
יתרות הממשלה*
התחייבויות אחרות בארץ*

*הערך בספרים תואם או קרוב לשווי ההוגן שלו.

ביאור 13 | התקשרויות מיוחדות והתחייבויות תלויות

מדיניות חשבונאית

א. הפרשות

הפרשה מוכרת אם, כתוצאה מאירועי עבר, יש לבנק בהווה התחייבות משפטית או ממשית שניתן לאמוד אותה באופן מהימן וסביר להניח שתידרש יציאה של תועלות כלכליות לצורך סילוק ההתחייבות.

הסכום המוכר כהפרשה נמדד כאומדן הטוב ביותר של ההוצאה הנדרשת כדי ליישב את המחויבות הנוכחית בסוף תקופת הדיווח. כאשר השפעת ערך הזמן של כסף היא מהותית, סכום ההפרשה הוא הערך הנוכחי של ההוצאות הצפויות להידרש לשם סילוק ההתחייבות.

ב. התחייבויות תלויות

התחייבויות תלויות הן התחייבויות אפשריות שעלולות לנבוע מאירועים עתידיים לא-ודאיים שאינם בשליטת הבנק, התחייבויות נוכחיות שלא הוכרו משום שלא ניתן למדוד את הסכום בצורה נאותה או שהתשלום אינו סביר. התחייבויות תלויות אינן מוכרות בדוחות הכספיים אך ניתן בגינן גילוי אם הן משמעותיות.

ג. מחויבות חוזית

מחויבות חוזית היא הסכם בר-אכיפה המחייב משפטית לבצע תשלום בעתיד עבור רכישת סחורות או שירותים. סכומים אלה לא נרשמים בדוח על המצב הכספי מאחר והבנק טרם קיבל מהספק את הסחורה או את השירותים.

ליום 31 בדצמבר		
2021	2022	
מיליוני שקלים חדשים		
		א. התקשרויות מיוחדות – מכשירים פיננסיים נגזרים
		עסקות המרה בין מטבעות חוץ
165,451	135,107	קבלת מטבע חוץ בעתיד (Currency Swaps, Forwards, Spot)
163,133	137,141	מסירת מטבע חוץ בעתיד (Currency Swaps, Forwards, Spot)
		עסקות המרה שקל דולר
796	-	קבלת דולרים בעתיד (Forwards, Spot)
795	-	מסירת שקלים בעתיד (Forwards, Spot)
		עסקות עתידיות (Futures) על מדדי מניות - שווי הוגן:
39	-	התחייבות לקנות
-	331	התחייבות למכור
		עסקות עתידיות (Futures) על ריבית - שווי הוגן:
(40)	31	התחייבות לקנות
(37)	34	התחייבות למכור
		עסקות עתידיות (Futures) על איגרות חוב - שווי הוגן:
24	(105)	התחייבות לקנות
16	262	התחייבות למכור

ב. התחייבויות תלויות

1. כנגד בנק ישראל תלויות מספר תביעות. לא נכללה כל הפרשה בספרי הבנק בגין תביעות אלה, משום שלפי הערכת הבנק, המתבססת על חוות הדעת של המחלקה המשפטית שלו, הסיכויים שהתביעות תתקבלנה נמוכים או שהסכומים אינם מהותיים.
2. חידוש הסכם חכירה על שם בנק ישראל – בסוף יוני 2016 פקע הסכם החכירה של בנק ישראל מול רשות מקרקעי ישראל (רמ"י). לאחרונה נודע כי אין בכוונת רמ"י לחדש את החכרת המגרש לבנק. חלף החכירה, ככל הנראה, בכוונת רמ"י לחתום על "הסכם הקצאה", בדומה למדיניותו כלפי מוסדות מדינתיים/מנהליים אחרים. להבנתנו הסכם ההקצאה מעגן את זכויות הגוף החתום עליו מול רמ"י, כך שלא צפויה פגיעה בזכויות הבנק לנהוג במגרש מנהג בעלים. נכון ליום פרסום הדוחות הכספיים, אין ביכולת הבנק להעריך אם לצורך הסכם הקצאה יידרש הבנק לשלם אגרות כלשהן, אך מוערך כי גם אם יידרש הבנק לשלם סכום כלשהו, הסכום לא יהיה משמעותי ולפיכך לא נרשמה הפרשה בגין כך. במקביל בוחן הבנק את משמעות אי-חידוש החכירה והאם ניתן לחדשה בכל זאת וככל שכן, מהי המשמעות המשפטית והכספית לכל אחת מהחלופות - הסכם הקצאה לעומת הסכם חכירה.

ביאור 14 | הכנסות ריבית מיתרות מטבע חוץ, נטו

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2021	2022	
מיליוני שקלים חדשים		
(249)	127	ממזומנים ושווי מזומנים
2,769	6,660	מניירות ערך
(16)	23	מנכסים אחרים
12	(148)	מניירות ערך שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
16	183	מקרה המטבע הבין-לאומית
2,532	6,845	סך הכול

ביאור 15 | רווח או הפסד משיערוך לשווי הוגן של נכסים פיננסיים מפעילות בחו"ל

הסעיף כולל רווחים (הפסדים) "ממומשים" ו"לא-ממומשים". רווחים (הפסדים) ממומשים הם רווחים בגין מכשירים שנמכרו או שנגרעו. רווחים (הפסדים) לא-ממומשים הם רווחים בגין מכשירים שהבנק ממשיך להחזיק בהם כחלק מהשקעותיו.

להלן פירוט הרווחים (ההפסדים) הממומשים והלא-ממומשים לפי סוגי המכשירים:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2021	2022	
מיליוני שקלים חדשים		
(171)	(4,729)	מאיגרות חוב ¹
(6,434)	(22,464)	ממומש
(6,605)	(27,193)	לא-ממומש
		ממניות ²
3,797	3,026	ממומש
15,740	(20,932)	לא-ממומש
19,537	(17,906)	
		ממכשירים פיננסיים נגזרים ³
864	1,972	ממומש
(234)	(20)	לא-ממומש
630	1,952	
13,562	(43,147)	סך הכול

¹איגרות חוב:

ממומש - רווח או הפסד מצטבר ממכירה שנצבר ממועד הרכישה.

לא-ממומש - שיערוך לשווי הוגן של נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד.
מניות:²

ממומש - רווח או הפסד מצטבר ממכירה שנצבר ממועד הרכישה, לרבות הכנסות מזיבדנד.
 לא-ממומש - שיערוך לשווי הוגן של נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד.

מכשירים פיננסיים נגזרים:³

ממומש - הכנסות או הוצאות ממימוש מכשירים פיננסיים נגזרים שנצברו ממועד הרכישה ושיערוך לשווי הוגן עד לגובה צבירות הריבית הגלומה בעסקה.

לא-ממומש - שיערוך לשווי הוגן של נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד.

ביאור 16 | הוצאות שונות בחו"ל, נטו

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2021	2022	
מיליוני שקלים חדשים		
62	92	הוצאות מסים על השקעות בחו"ל
76	79	עמלות במטבע חוץ ¹
138	171	סך הכול

¹הסעיף כולל בעיקר הוצאות מעמלות הנובעות מהפעילות הפיננסית של בנק ישראל.

ביאור 17 | ריבית ממכשירים פיננסיים בארץ

להלן פירוט הכנסות והוצאות הריבית בגין הפעילות של הבנק בשוק המקומי:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2021	2022	
מיליוני שקלים חדשים		
864	1,718	הכנסות ריבית:
90	138	מאגרות חוב ממשלתיות במטבע מקומי ¹
23	24	מאגרות חוב תאגידיות ¹
77	90	מהלוואות למוסדות פיננסיים ¹
		הכנסות ריבית אחרות ²
1,054	1,970	
		הוצאות ריבית:
(40)	(1,041)	בגין מק"ם ¹
(413)	(5,257)	בגין פיקדונות לזמן קצוב ¹
(380)	(985)	בגין יתרות הממשלה במטבע מקומי ¹
(2)	(53)	בגין יתרות הממשלה במטבע חוץ ¹
(76)	(113)	הוצאות ריבית אחרות ²
(911)	(7,449)	
143	(5,479)	הכנסות (הוצאות) ריבית נטו ממכשירים פיננסיים בארץ

¹ראו ביאור 5.

²ראו ביאור 6.

ביאור 18 | הכנסות שונות בארץ, נטו

הסעיף כולל בעיקר הכנסות מעמלות הנובעות מהפעילות הפיננסית של בנק ישראל בשוק המקומי.

ביאור 19 | הפרשי שער

הפרשי שער נחשבים כממומשים במועד שבו היתרה במטבע חוץ מופחתת בחלקה או במלואה. הסכום המוכר כממומש מחושב בהתאם לשער שבו נמכרו היתרות, לעומת העלות הממוצעת המשוקללת של רכישת מטבע החוץ.

חישוב הרווחים הממומשים מבוצע לכל מטבע בנפרד ואין קיזוז בין יתרות של מטבעות חוץ אחרים.

להלן פילוח של ההוצאות וההכנסות של הבנק מהפרשי שער ממומשים ולא-ממומשים בהתאם לסעיפים השונים:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2021	2022	
מיליוני שקלים חדשים		
(36,307)	59,583	נכסים: יתרות מטבע חוץ
378	(736)	התחייבויות: יתרות הממשלה
35	(202)	יתרות התאגידים הבנקאים
523	(653)	יתרות קרן המטבע הבין-לאומית
1	-	אחרות
(35,370)	57,992	סך הכול
268	1,937	הפרשי שער ממומשים
(35,638)	56,055	הפרשי שער לא-ממומשים

השנה כולל הסעיף בעיקר הפרשי שער מיתרות הנקובות במטבעות האירו והדולר עקב הפיחות שחל בשקל מול מטבעות אלה השנה. בשנת 2021 נבעו הפרשי השער מיתרות הנקובות במטבעות האירו והדולר עקב ההתחזקות שחלה בשקל מול מטבעות אלה.

ביאור 20 | הוצאות הנהלה וכלליות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2021	2022	
מיליוני שקלים חדשים		
427	425	שכר וזכויות עובדים
179	209	גמלאות פנסיה והטבות לעובדים ולגמלאים ¹
105	134	פחת והפחתות
151	157	כלליות
862	925	סך הכול

¹הוצאות התחייבות אקטוארית בגין הטבות לעובדים לאחר העסקה ולגמלאים.

ביאור 21 | הכנסות אחרות, נטו

הסעיף כולל בעיקר הכנסות מעמלות ממערכת נתוני אשראי וממערכת זה"ב.

ביאור 22 | רווח לחלוקה

חלוקת הרווחים של הבנק נקבעת בהתאם לחוק בנק ישראל, התש"ע-2010. סעיף 76 (א) לחוק קובע כי הרווח הנקי של הבנק לא יכלול רווחים שטרם מומשו על פי הדוח השנתי. רווח בר-חלוקה מבוסס על רווח או הפסד, כפי שנקבע בהתאם לכללי ה-IFRS (לפני רווח כולל אחר), עם ההתאמות הבאות:

- הפחתת רווחים לא-ממומשים מהפרשי שער על יתרות הנקובות במטבע חוץ שנצברו בשנת הדוח;
- הפחתת רווחים לא-ממומשים משיערוך לשווי הוגן שנצברו בשנת הדוח;
- הוספת רווחים לא-ממומשים מהפרשי שער על יתרות מטבע החוץ שנרשמו בתקופות קודמות ושמומשו בשנת הדוח;
- הוספת רווחים לא-ממומשים משיערוך לשווי הוגן שנרשמו בתקופות קודמות ושמומשו בשנת הדוח;
- קיזוז הפסדי שיערוך שלא-ממומשים בסוף שנה מול יתרות זכות בקרן השיערוך המתאימה ברמת פריט (מטבע או נייר ערך), עד לגובה יתרת הזכות בלבד. הפחתת היתרות שלא קוזזו מהרווח לחלוקה.

סעיף 76 לחוק בנק ישראל, התש"ע-2010, קובע שבתום שלושה חודשים לאחר תום כל שנה, יעביר הבנק לממשלה רווחים בפועל בהתאם להוראות אלה:

1. אם ההון יעמוד על שיעור של 2.5 אחוזים או יותר מסך הנכסים, יועבר לממשלה סכום השווה לרווח הנקי, בניכוי יתרת העודפים, אם היא שלילית;
2. אם ההון יעמוד על שיעור העולה על אחוז אחד מסך הנכסים, אך פחות מ-2.5 אחוזים מסך הנכסים, יועבר לממשלה סכום השווה ל-50 אחוזים מהרווח הנקי, בניכוי יתרת העודפים, אם היא שלילית;
3. אם ההון יעמוד על שיעור של אחוז אחד או פחות מסך הנכסים, לא יועברו רווחים.

הבנק רשאי לרשום קרנות הון הנובעות מכללים חשבונאיים ובלבד שיתרת הרווח הנקי שלא הועברה לממשלה, כאמור לעיל, תצטרף ליתרת העודפים ולא תוכר כפריט הוני אחר, אלא אם כן הוסכם אחרת בין הנגיד לבין שר האוצר.

להלן פירוט חישוב ההפסד שייזקף ליתרת ההפסד בהתאם לחוק:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2021	2022	
מיליוני שקלים חדשים		
(20,133)	14,924	רווח (הפסד) השנה בניכוי:
(2,366)	56,955	ייחוס לקרן שיערוך - הפרשי שער שטרם מומשו
11,247	(21,866)	ייחוס לקרן שיערוך - רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן
386	1,319	ייחוס לקרן שיערוך - התאמות חשבונאיות אחרות
9,267	36,408	
(29,400)	(21,484)	סך הכול הפסד שהוכר השנה

ביאור 23 | אירועים לאחר תאריך המאזן

1. בחודשים ינואר ופברואר 2023 העלה הבנק את שיעור ריבית בנק ישראל ב-0.5% בכל חודש ובסך הכל עד למועד חתימה על הדוחות הכספיים הועלתה הריבית בשיעור של 1%.
2. ביום 5 במרץ 2023 משרד האוצר וההסתדרות הציגו את עקרונות הסכם המסגרת על המגזר הציבורי לשנים 2020 עד 2027. על פי ההסכם הקיבוצי בבנק משנת 2019 (סעיף 15) הסכמים ארציים לרבות הסכמי מסגרת, שייחתמו בגין תקופת תוקפו, יחולו על עובדי הבנק בהתאמה ולפי העניין.
 עקרונות הסכם המסגרת שסוכמו כוללות תוספת אחוזית בשיעור של 6% שתוענק באופן מדורג, תוספת שיקלית בגובה של 500 ש"ח גם היא מדורגת וכן מענק חד פעמי בגובה של 6000 ש"ח.
 בנוסף ההסכם כולל קיצור מדורג של שבוע העבודה, מ-42 שעות ל-40 שעות.
 לא ברור בשלב זה כיצד, אם ובאלו התאמות יחול ההסכם על עובדי בנק ישראל, וכן מה יהיו התנאים למימושו.